

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Рахункової палати
22.08.2023 № 17-2

ЗВІТ

про результати аудиту ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки

Київ 2023

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ/АБРЕВІАТУР	3
РЕЗЮМЕ	5
ПРЕАМБУЛА	5
ВСТУП	8
1. ПРАВОМІРНІСТЬ НАДАННЯ СУБВЕНЦІЇ НА РОЗВИТОК КОМУНАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ, У ТОМУ ЧИСЛІ НА ПРИДБАННЯ КОМУНАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ	9
2. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ СУБВЕНЦІЇ ТА ПРИДБАННЯ КОМУНАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ	13
3. ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ КОШТАМИ СУБВЕНЦІЇ ТА СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ	21
3.1. Планування видатків, розподіл та повнота використання субвенції ...	21
3.2. Оцінка ефективності бюджетної програми і стану внутрішнього контролю Мінрегіону в частині управління коштами субвенції	26
4. ЗАКОННІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ	30
4.1. Неефективне управління бюджетними коштами	30
4.2. Нерезультативне використання бюджетних коштів	33
4.3. Невиконання умов договорів фінансового лізингу, договорів купівлі- продажу та використання бюджетних коштів з порушенням законодавства ...	35
4.4. Порушення законодавства про публічні закупівлі	44
4.5. Інші порушення бюджетного та податкового законодавства	46
5. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ ВІД ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ	48
ВИСНОВКИ	50
ПРОПОЗИЦІЇ	54

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ/АБРЕВІАТУР

Бюджетний кодекс	-	Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI
Господарський кодекс	-	Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV
ДКСУ, Казначейство	-	Державна казначейська служба України
Закон № 280	-	Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» (із змінами)
Закон № 2807	-	Закон України від 06 вересня 2005 року № 2807-IV «Про благоустрій населених пунктів» (із змінами)
Закон № 1082	-	Закон України від 15 грудня 2020 року № 1082-IX «Про Державний бюджет України на 2021 рік» (із змінами)
Закон № 1434	-	Закон України від 29 квітня 2021 року №1434-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік»
Закон № 1931	-	Закон України від 02 грудня 2021 року №1931-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік»
Закон № 922	-	Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII «Про публічні закупівлі»
Закон № 1201	-	Закон України від 04 лютого 2021 року № 1201-IX «Про фінансовий лізинг»
Конституція	-	Конституція України
КЗпП	-	Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII
КМУ	-	Кабінет Міністрів України
Мінрегіон	-	Міністерство розвитку громад і територій України
Мініфраструктури	-	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України
Мінфін	-	Міністерство фінансів України
МТГ	-	міська територіальна громада
Постанова № 883	-	Постанова Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2021 року № 883 «Питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки»
Порядок та умови № 883	-	Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2021 року № 883

Порядок № 223	- Порядок здійснення оцінки ефективності бюджетних програм головними розпорядниками коштів державного бюджету, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 19.05.2020 № 223
Розпорядження № 1647-р	- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2021 року № 1647-р «Про розподіл у 2021 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки»
Розпорядження № 1729-р	- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2021 року № 1729-р «Про розподіл у 2021 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки»
СТГ	- сільська, селищна територіальна громада
тергромади	- територіальні громади

РЕЗЮМЕ

Звіт містить результати аудиторського дослідження щодо надання та використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, у 2021-2022 роках та I кварталі 2023 року.

Встановлено, що соціально-економічний ефект від використання коштів субвенції в частині придбання комунальної техніки був мінімальним. Зазначене спричинено розподілом субвенції між місцевими бюджетами у грудні 2021 року, непершочерговістю у 2022 році здійснення видатків на придбання комунальної техніки з огляду на потреби держави в умовах воєнного стану, невиконанням сторонами договорів фінансового лізингу та договорів купівлі-продажу взятих фінансово-господарських зобов'язань.

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) (далі – аудит): статті 4 і 15 Закону України «Про Рахункову палату», План роботи Рахункової палати на 2023 рік, затверджений рішенням Рахункової палати від 29.12.2022 № 29-1, зі змінами, доручення на виконання повноважень заступника Голови Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 13.02.2023 № 18-14.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ щодо обґрунтованості планування, розподілу, своєчасності і повноти перерахування, ефективності та законності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки (далі – субвенція); виявлення і оцінка ризиків, які перешкоджають ефективності використання коштів субвенції; пошук можливостей для удосконалення управління коштами субвенції; оцінка стану внутрішнього контролю головного розпорядника субвенції в частині управління коштами субвенції.

Предмет аудиту:

кошти державного бюджету: у 2021 році за бюджетною програмою за КПКВК 2761490 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки» (далі – КПКВК 2761490); залишки коштів субвенції на рахунках місцевих бюджетів, що утворилися станом на 01.01.2022; кошти співфінансування з місцевих бюджетів у 2022 році та першому кварталі 2023 року; нормативно-правові, розпорядчі акти та інші документи, які регламентують порядок планування, розподілу, надання та використання коштів субвенції на відповідну мету; статистична, бюджетна звітність та інформація про стан надання і використання бюджетних коштів.

Масштаб аудиту: аналіз обґрунтованості планування та розподілу, своєчасності та повноти перерахування і використання коштів субвенції – 200,0 млн грн; перевірка законності та ефективності використання бюджетних коштів у регіонах – 77,9 млн гривень.

Об'єкти аудиту: Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України;

у **Дніпропетровській області:** Верхньодніпровська міська рада, виконавчий комітет Царичанської селищної ради;

в **Івано-Франківській області:** Коломийська міська рада, комунальне підприємство «Полігон Екологія»;

в **Миколаївській області:** виконавчий комітет Миколаївської міської ради;

у **Львівській області:** Новояричівська селищна рада, комунальне підприємство «Яричів» (далі – КП «Яричів»), Трускавецька міська рада, комунальне підприємство «Трускавецьсвітло» Трускавецької міської ради (далі – КП «Трускавецьсвітло»), Городоцька міська рада, комунальне підприємство «Міське комунальне господарство» (далі – КП «МКГ»), Львівська міська рада;

в **Одеській області:** виконавчий комітет Білгород-Дністровської міської ради, Болградська міська рада, Балтська міська рада, комунальне комерційне підприємство «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» Балтської міської ради Одеської області (далі – ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС»);

у **Хмельницькій області:** Хмельницька міська рада, комунальне підприємство по будівництву, ремонту та експлуатації доріг виконавчого комітету Хмельницької міської ради (далі – КП БРЕД);

в **Черкаській області:** Корсунь-Шевченківська міська рада, Уманська міська рада;

в **Чернігівській області:** Чернігівська міська рада.

Надсилання запитів з питань аудиту до 44 міських, сільських та селищних рад, 70 комунальних підприємств, яким розподілено кошти субвенції; розпорядникам субвенції, що визначені рішеннями Білгород-Дністровської, Болградської, Балтської, Верхньодніпровської, Городоцької, Коломийської, Корсунь-Шевченківської, Львівської, Миколаївської, Трускавецької, Уманської, Чернігівської і Хмельницької міських рад.

Критерії оцінки щодо:

ефективності використання коштів:

продуктивність – співвідношення між результатами діяльності розпорядника коштів субвенції і використаними для досягнення таких результатів коштами бюджету;

результативність – встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності розпорядника коштів субвенції запланованим результатам;

економність – встановлення стану досягнення розпорядником коштів субвенції запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу коштів субвенції або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

законність – дотримання нормативно-правових актів при прийнятті управлінських рішень уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування в процесі розподілу та використання коштів субвенції;

законності прийняття управлінських рішень – відповідність вимогам законодавства управлінських рішень, що приймалися уповноваженими

органами в процесі планування, розподілу і використання коштів субвенції;
внутрішнього контролю – спроможність системи внутрішнього контролю головного розпорядника субвенції забезпечити запобігання неефективному та незаконному використанню таких коштів.

Період проведення аудиту: 2021–2022 роки та перший квартал 2023 року.

Термін проведення аудиту: березень – липень 2023 року.

Географічні обмеження щодо проведення аудиту: Дніпропетровська, Івано-Франківська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області та місто Київ.

Методи проведення аудиту:

вивчення і оцінка нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів, що визначають порядок надання, розподілу та використання коштів субвенції та співфінансування з місцевих бюджетів;

аналіз методів організації роботи об'єктів аудиту щодо забезпечення ефективного планування та використання коштів субвенції;

документальна та фактична перевірка використання коштів субвенції та співфінансування з місцевих бюджетів;

аналіз результатів діяльності об'єктів аудиту щодо використання коштів субвенції;

аналіз показників статистичної, бюджетної звітності, що стосується предмета аудиту;

отримання пояснень посадових осіб об'єктів аудиту;

опрацювання інформації центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, фізичних осіб-підприємців, одержаної на запити з питань аудиту, аналіз матеріалів засобів масової інформації, інтернет-видань тощо.

За результатами аудиту складено **22** акти.

ВСТУП

Повноцінне життя суспільства можливе лише за умови безперервного функціонування різноманітних інженерних систем, мереж і споруд, що мають безпосередній вплив на якість життя і добробут громадян. Створити і підтримувати надійність таких систем покликані органи місцевого самоврядування шляхом утримання та розвитку комунальної інфраструктури.

Законодавство не містить визначення терміна «комунальна інфраструктура». Водночас під цим терміном науковці і практики передусім розуміють комплекс установ і підприємств, які надають послуги, що забезпечують життєдіяльність населеного пункту: управління, утримання та ремонт житлових будинків та споруд, прибудинкових територій; водопостачання та водовідведення; тепло-, електро- і газопостачання; зв'язок і гідротехнічні споруди; вивезення відходів; благоустрій, озеленення, санітарне очищення територій; утримання та ремонт автомобільних доріг, мостів і вулиць; зовнішнє освітлення; громадський транспорт; ритуальне обслуговування тощо. Подібно під комунальною технікою розуміють групу спеціалізованих машин, за допомогою яких забезпечується надання комунальних послуг, зокрема чистота і безпека доріг в будь-яку пору року, вивезення сміття, обслуговування електромереж, ліквідація аварій на водоканалізаційних мережах.

Серед проблемних питань, що потребують вирішення для забезпечення органами місцевого самоврядування здійснення ефективних і комплексних заходів з благоустрою населених пунктів, є стан і якість парку комунальної техніки. За винятком окремих міст, комунальні підприємства більшості населених пунктів України використовують комунальну техніку виробництва 1980-1990 років, корисний термін експлуатації якої закінчився у минулому столітті.

Моральна застарілість та високий рівень фізичної зношеності комунальної техніки зумовлюють не лише неспроможність органів місцевого самоврядування забезпечувати належне здійснення заходів благоустрою населених пунктів з урахуванням сучасних потреб громадян, а й високі експлуатаційні витрати таких органів та підпорядкованих їм комунальних підприємств на утримання наявного парку машин.

При цьому підприємства, підпорядковані органам місцевого самоврядування, у зв'язку з обмеженістю фінансових ресурсів, не мають змоги оновити власний парк комунальної техніки. Так, середньозважена ринкова закупівельна ціна комунального трактора становить 1,2 млн грн, вакуумно-підмітальної машини – 5,0 млн грн, сміттєвоза – 5,2 млн грн, трамбувальника твердих побутових відходів – 8,0 млн гривень.

З огляду на це виникла потреба у наданні органам місцевого самоврядування інструменту фінансування капітальних видатків, який покликаний зменшити фінансове навантаження при оновленні парку комунальної техніки. Зазначене зумовило запровадження у 2021 році субвенції

з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки.

У Державному бюджеті України на 2021 рік на цю мету за КПКВК 2761490 затверджені бюджетні призначення Мінрегіону на суму **200,0 млн гривень**. Згідно з рішеннями Кабінету Міністрів України субвенцію розподілено між 93-ма підприємствами 66 територіальних громад для здійснення авансового платежу за договором фінансового лізингу. Фактично у 2021 році використано лише **32,1 млн грн** субвенції.

Оскільки комунальних підприємств, які потребують модернізації та оновлення комунальної техніки, значно більше, **невикористання** у 2021 році 84 відс. порівняно невеликого обсягу **субвенції** свідчить про неефективність виконання бюджетної програми за КПКВК 2761490.

Зважаючи на викладене, тема контрольного заходу є актуальною. Аудит за цією тематикою Рахунковою палатою здійснено вперше.

1. ПРАВОМІРНІСТЬ НАДАННЯ СУБВЕНЦІЇ НА РОЗВИТОК КОМУНАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ, У ТОМУ ЧИСЛІ НА ПРИДБАННЯ КОМУНАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

Повноваження органів управління у сфері комунальної інфраструктури

Частиною першою статті 142 Конституції визначено, що матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад. Таку ж норму містить і частина третя статті 16 Закону № 280.

Згідно з частиною першою статті 143 Конституції територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними **органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності**; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону; забезпечують проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; утворюють, реорганізують та ліквідовують **комунальні підприємства, організації і установи**, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.

Від імені та в інтересах територіальних громад права суб'єкта комунальної власності здійснюють відповідні ради (частина п'ята статті 16 Закону № 280).

Отже, комунальною інфраструктурою управляють відповідні органи місцевого самоврядування.

Повноваження в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку визначені у статті 30 Закону № 280. Так, до **власних**

(самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать, зокрема, управління об'єктами житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню; **організація благоустрою населених пунктів**, залучення на договірних засадах з цією метою коштів, трудових і матеріально-технічних ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також населення; здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів, організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян.

Згідно з частиною п'ятою статті 60 Закону № 280 органи місцевого самоврядування від імені та в інтересах територіальних громад відповідно до закону здійснюють правомочності щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності.

Управління господарською діяльністю у комунальному секторі економіки здійснюється через систему організаційно-господарських повноважень територіальних громад та органів місцевого самоврядування щодо суб'єктів господарювання, які належать до комунального сектору економіки і провадять свою діяльність на основі права господарського відання або права оперативного управління (частина перша статті 24 Господарського кодексу).

Повноваження органів управління у сфері благоустрою

Згідно зі статтею 5 Закону № 2807 **управління у сфері благоустрою населених пунктів** здійснюють Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування та інші органи влади в межах їх повноважень.

Організацію благоустрою населених пунктів забезпечують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, установлених законом (частина перша статті 20 Закону № 2807).

Частиною першою статті 36 Закону № 2807 визначено, що фінансування заходів з благоустрою населених пунктів, утримання та ремонт об'єктів благоустрою здійснюється за рахунок коштів їх власників або користувачів, якщо це передбачено умовами відповідних договорів, а також за рахунок пайових внесків власників тимчасових споруд, розміщених на території об'єкта благоустрою, інших передбачених законом джерел фінансування. **Фінансування заходів з благоустрою населених пунктів може здійснюватися за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ, організацій, добровільних внесків юридичних осіб та громадян, інших джерел, передбачених законом.**

Згідно з частиною другою статті 36 Закону № 2807 за **рахунок коштів державного бюджету фінансуються** заходи на виконання державних програм благоустрою населених пунктів; роботи з підготовки проєктів законів, інших нормативно-правових актів у сфері благоустрою населених пунктів; роботи з благоустрою, що проводяться на землях державної форми власності; охорона та утримання об'єктів благоустрою, переданих органами державної влади на баланс підприємствам, установам, організаціям; роботи з утворення територій і об'єктів рекреаційного призначення, які належать до державної власності.

Правові підстави для надання субвенції

Частиною першою статті 62 Закону № 280 визначено, що держава фінансово підтримує місцеве самоврядування, бере участь у формуванні доходів місцевих бюджетів, здійснює контроль за законним, доцільним, економічним, ефективним витрачанням коштів та належним їх обліком.

Згідно з частиною першою статті 97 Бюджетного кодексу у Державному бюджеті України можуть передбачатися трансферти місцевим бюджетам, в тому числі інші додаткові дотації та **інші субвенції**. Відповідно до пункту 48 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу субвенції – міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції.

Законом № 1434, який набрав чинності з 27.05.2021, внесено зміни до Закону № 1082, зокрема, пункт 16 статті 14, якою визначено напрями спрямування коштів спеціального фонду, викладено у новій редакції. Так, залишок коштів, джерелом формування яких були надходження спеціального фонду державного бюджету, передбачені на здійснення заходів, визначених пунктом 4 частини третьої статті 24² Бюджетного кодексу, який утворився на 1 січня 2021 року, спрямовано на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, у сумі 100 000,0 тис. грн за рішенням Кабінету Міністрів України (у разі потреби з відкриттям нових бюджетних програм, включаючи трансферти місцевим бюджетам), погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (за рахунок джерел, визначених пунктом 7 статті 12 цього Закону).

При цьому зміни до додатка № 3 «Розподіл видатків Державного бюджету України на 2021 рік» до Закону № 1082 не вносилися.

Довідково. Слід зазначити, що прийнятий за основу законопроект за реєстраційним № 5308 від 29.03.2021 (після набрання чинності – Закон № 1434) містив зміни лише до статей 5 і 30 Закону № 1082, які стосувалися **впровадження фінансово-кредитних механізмів забезпечення громадян України житлом**. Натомість вже при підготовці законопроекту до другого читання було враховано зміни до пункту 16 статті 14 Закону № 1082, причому в зовсім **іншій** редакції, ніж початково пропонувалося трьома народними депутатами (ними **не ініціювалося** виділення коштів на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки). В результаті у висновку Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України від 29.04.2021 № 07/02-2021/145719 зазначено, що «при підготовці законопроекту до розгляду у другому читанні **всупереч вимогам Регламенту Верховної Ради України до тексту проєкту увійшли положення, що не були предметом розгляду у першому читанні**».

Пунктом 1 Постанови № 883, що набрала чинності з 20.08.2021, передбачено: кошти, отримані до спеціального фонду державного бюджету за рахунок джерел, визначених пунктом 7 статті 12 Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», спрямовуються у 2021 році в розмірі

100 000,0 тис. грн Мінрегіону для надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, шляхом встановлення за **спеціальним фондом** державного бюджету обсягу видатків розвитку (загальнодержавні видатки та кредитування) за новою бюджетною програмою.

Законом № 1931, який набрав чинності з 09.12.2021, внесено зміни до додатка № 3 до Закону № 1082 та встановлено бюджетні призначення Мінрегіону (загальнодержавні видатки та кредитування) за бюджетною програмою 2761490 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки» за **загальним фондом** у розмірі 100 000,0 тис. грн як видатки розвитку.

Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету

Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2021 року № 883 (набрала чинності з 20.08.2021), визначає механізм надання субвенції, передбаченої законом про державний бюджет на відповідний рік (зі змінами).

Пунктом 1 Постанови № 883 передбачено: кошти, отримані до спеціального фонду державного бюджету за рахунок джерел, визначених пунктом 7 статті 12 Закону № 1082, спрямовуються у 2021 році в розмірі 100 000,0 тис. грн Мінрегіону для надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, **шляхом встановлення за спеціальним фондом державного бюджету обсягу видатків розвитку (загальнодержавні видатки та кредитування) за новою бюджетною програмою.**

Згідно з пунктом 2 Порядку та умов № 883 **головним розпорядником субвенції є Мінрегіон.** Розпорядники субвенції за місцевими бюджетами визначаються рішеннями сільської, селищної, міської рад про такі бюджети відповідно до законодавства. У разі відсутності сільської, селищної, міської ради, розпорядники субвенції визначаються рішенням військово-цивільної адміністрації населеного пункту.

Довідково. Постановою Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2022 року № 1343 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» Міністерство інфраструктури перейменовано на Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, Міністерство розвитку громад та територій реорганізовано шляхом приєднання до Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури. Також цією постановою передбачено, що Міністерство розвитку громад та територій, що припиняється згідно з цією постановою, продовжує виконувати функції та повноваження у визначених сферах до завершення здійснення заходів з приєднання до Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури, якому передаються функції та повноваження Міністерства розвитку громад та територій; Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури є правонаступником майна, прав і обов'язків Міністерства розвитку громад та територій, що реорганізується.

Пунктом 4 Порядку та умов № 883 визначено, що **субвенція спрямовується комунальним підприємствам на здійснення авансового платежу за договором фінансового лізингу**, дозвіл на укладення якого надано відповідним органом місцевого самоврядування та предметом якого є

майно, яке визначене індивідуальними ознаками, відповідає критеріям основних засобів відповідно до законодавства та призначене для здійснення заходів благоустрою населеного пункту (далі – договір фінансового лізингу).

Згідно з пунктом 5 Порядку та умов № 883 умовами надання субвенції є:

- 1) спрямування субвенції для комунальних підприємств на здійснення авансового платежу за договором фінансового лізингу;
- 2) обсяг субвенції, що надається окремому місцевому бюджету, не повинен перевищувати 30 000 тис. грн протягом бюджетного періоду;
- 3) спроможність комунальних підприємств на подальше здійснення лізингових платежів за договором фінансового лізингу за рахунок коштів місцевого бюджету.

Пунктом 6 Порядку та умов № 883 визначено, що **комунальні підприємства укладають договори фінансового лізингу з державними банками або банками, у статутному капіталі яких 75 і більше відсотків акцій належить державі (далі – уповноважені банки), та державними лізинговими компаніями (далі – уповноважені лізингодавці).**

Висновки до розділу 1

Надання з державного бюджету коштів субвенції місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, здійснено в межах чинного законодавства, зокрема згідно з Бюджетним кодексом, законами № 280 та № 2807.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ СУБВЕНЦІЇ ТА ПРИДБАННЯ КОМУНАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

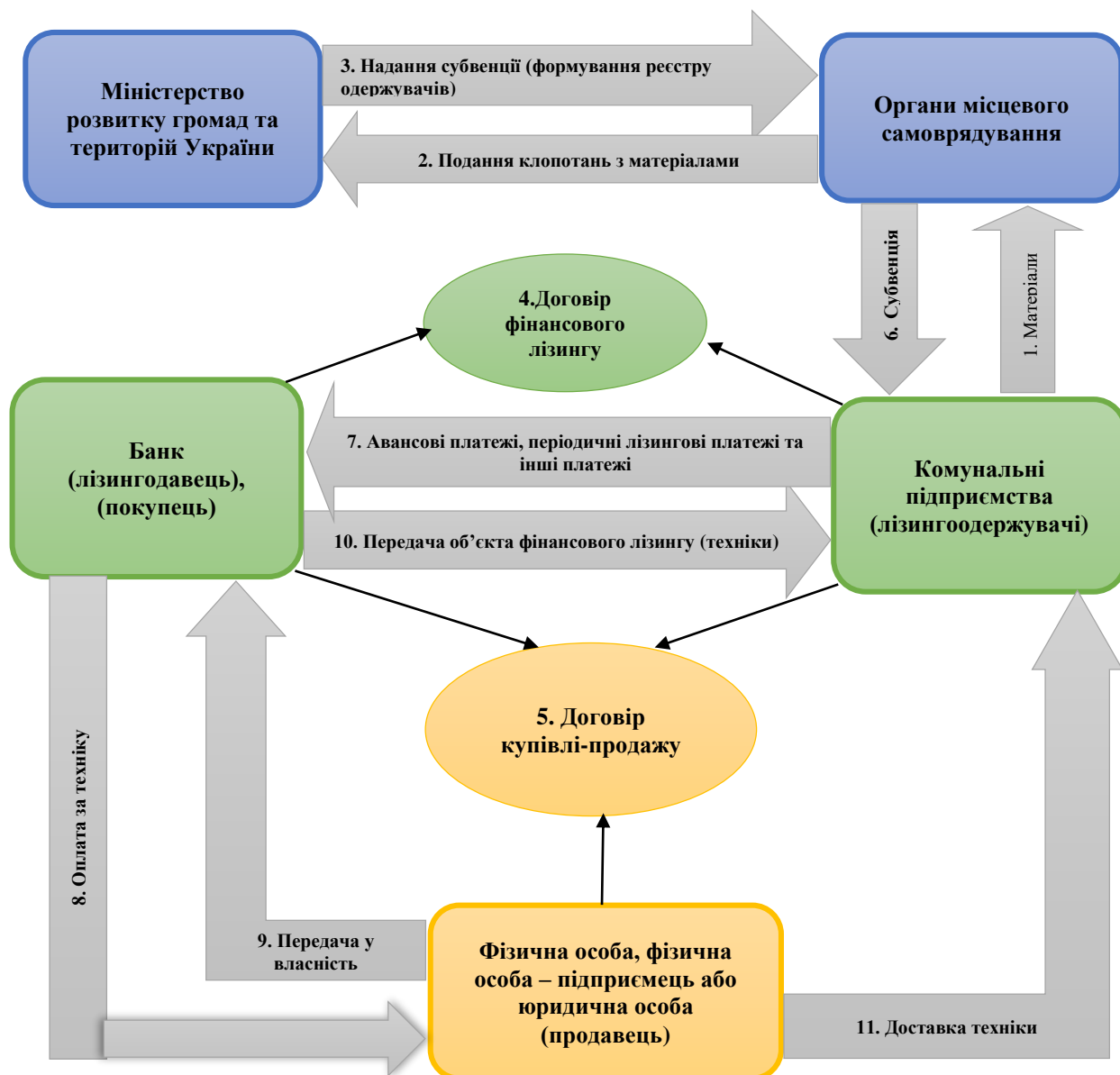
Загальні правові та організаційні засади фінансового лізингу в Україні відповідно до міжнародних стандартів у цій сфері визначає Закон № 1201, що набрав чинності з 13.06.2021.

*Довідково. У Законі № 1201(частина перша статті 1) терміни вживаються в такому значенні: **договір фінансового лізингу** – договір, за яким надаються послуги з фінансового лізингу; **лізингодавець** – юридична особа, яка набула у встановленому законом порядку право надавати послуги з фінансового лізингу і на підставі договору фінансового лізингу передає лізингоодержувачу у володіння та користування об'єкт фінансового лізингу; **лізингоодержувач** – фізична особа, фізична особа – підприємець або юридична особа, яка відповідно до договору фінансового лізингу отримує від лізингодавця об'єкт фінансового лізингу у володіння та користування; **продавець (постачальник)** – фізична особа, фізична особа – підприємець або юридична особа, в якій лізингодавець набуває у власність майно на підставі договору купівлі-продажу або договору поставки для подальшої передачі лізингоодержувачу на підставі договору фінансового лізингу; **фінансовий лізинг** – вид правових відносин, за якими лізингодавець зобов'язується відповідно до договору фінансового лізингу на строк та за плату, визначені таким договором, передати лізингоодержувачу у володіння та користування як об'єкт фінансового лізингу майно, що належить лізингодавцю на праві власності та набуте ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем, або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов, а також які передбачають при цьому додержання принаймні однієї з ознак (умов) фінансового лізингу, передбачених пунктами 1-4 частини першої статті 5 цього Закону.*

Відповідно до положень Закону № 1201 і Порядку та умов № 883 придбання за рахунок субвенції комунальної техніки за договорами фінансового лізингу здійснювалося згідно з процедурами, основні з яких відображені на схемі 1.

За результатами аудиту встановлено, що такі процедури переважно здійснювалися у послідовності, позначеній номерами на схемі 1 – від підготовки необхідних матеріалів/документів (1) до доставки техніки лізингодержувачу (11).

Схема 1. Основні процедури придбання комунальної техніки за договорами фінансового лізингу

Порядок відбору комісією клопотань, поданих заявниками для отримання субвенції

Відповідно до пункту 7 Порядку та умов № 883 виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, а в разі їх відсутності – військово-цивільні адміністрації населених пунктів (далі – заявники), подають до Мінрегіону клопотання для отримання субвенції (далі – клопотання) та відповідні матеріали.

Вимоги до клопотань визначені пунктом 8 Порядку та умов № 883.

До клопотань додаються такі матеріали:

- 1) гарантійний лист щодо забезпечення співфінансування з місцевого бюджету лізингових платежів відповідно до умов та в порядку, встановленому договором фінансового лізингу;
- 2) затверджена в установленому порядку програма розвитку житлово-комунального господарства, строк дії якої становить не менше трьох років від дати подання клопотання;
- 3) перелік обладнання та транспортних засобів, зокрема спеціального призначення, із специфікацією та зазначенням загальної вартості;
- 4) комерційна пропозиція уповноваженого банку або уповноваженого лізингодавця щодо можливості фінансування комунального підприємства;
- 5) рішення органу місцевого самоврядування про надання дозволу на укладення договору фінансового лізингу, прийнятого до 31 грудня 2021 року;
- 6) оголошення про проведення відкритих торгів на послуги у сфері фінансового лізингу;
- 7) рішення органу місцевого самоврядування про повернення субвенції до державного бюджету в разі настання випадку, передбаченого пунктом 14 цього Порядку та умов, з відповідним проєктом договору, прийнятого до 31 грудня 2021 року (п. 9 Порядку та умов № 883).

Наказом Мінрегіону від 30.09.2021 № 239 утворено Комісію для розгляду пропозицій та підготовки рекомендацій щодо розподілу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки (далі – Комісія), та затверджено положення про Комісію. До складу Комісії увійшли представники Мінрегіону, головою комісії призначено Лозинського В.М. – першого заступника Міністра.

Положенням визначено, що Комісія розглядає пропозиції щодо формування переліку комунальних підприємств, які претендують на отримання державної підтримки на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки; схвалює/відхиляє пропозиції виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, а в разі їх відсутності – військово-цивільних адміністрацій населених пунктів, щодо розподілу зазначеної субвенції; надає за результатами своєї роботи рекомендації та пропозиції.

У положенні про Комісію **критерії відбору**, за якими визначається перелік комунальних підприємств, що претендують на отримання державної підтримки, **не визначено**.

Довідково. Відповідно до письмового пояснення начальника Управління житлової політики та благоустрою Мінінфраструктури Світлани Старцевої: «...При розгляді клопотань на засіданнях комісії перевага надавалась насамперед тим комунальним підприємствам, які подавали повний пакет документів та виконували умови надання субвенції, а саме: 1) спрямування субвенції для комунальних підприємств на здійснення авансового платежу за договором фінансового лізингу; 2) обсяг субвенції, що надавався окремому місцевому бюджету, не повинен перевищувати 30 000,0 тис. грн протягом бюджетного періоду; 3) спроможність комунальних підприємств на подальше здійснення лізингових платежів за договором фінансового лізингу за рахунок коштів місцевого бюджету. Рішення засідання комісії затверджувалось Протоколом».

Фактично Мінрегіон при визначенні переліку комунальних підприємств, які претендували на отримання державної підтримки, керувалося положеннями пунктів 7-9 Порядку та умов № 883, тобто

повнотою надання Комісії необхідних документів. При цьому окремі розпорядники субвенції за місцевими бюджетами, які загалом отримали **29 695,4 тис. грн**, не змогли пред'явити до аудиту копії документів, передбачених пунктом 8 Порядку та умов № 883.

Так, у пакеті документів, що подавався Мінрегіону з клопотанням **виконавчого комітету Трускавецької міської ради** від 16.12.2021, немає рішення Трускавецької міської ради про надання дозволу на укладення договору фінансового лізингу; програми розвитку житлово-комунального господарства; оголошення про проведення відкритих торгів на послуги у сфері фінансового лізингу; рішення про повернення субвенції до державного бюджету в разі настання випадку розірвання договору фінансового лізингу. Незважаючи на це, Комісією погоджено, а Розпорядженням № 1729-р здійснено розподіл коштів субвенції на придбання комунальної техніки до бюджету Трускавецької міської територіальної громади для КП «Трускавецьвода» на суму **734,3 тис. гривень**. Упродовж року ці кошти не були використані та повернені 27.12.2022 до державного бюджету.

Довідково. В інформації від 30.03.2023 № 18/23-664, наданій Рахунковій палаті, Трускавецька міська рада, серед іншого, зазначила, що у зв'язку зі стислими термінами підготовки та подання клопотання від 16.12.2021 № 18/23-2626/1 про отримання субвенції з державного бюджету на розвиток комунальної інфраструктури, зокрема закупівлі спецтехніки для КП «Трускавецьвода», не було **подано повного пакета документів**, передбачених Постановою № 883. Необхідні документи надіслані Мінрегіону додатково, проте без супровідного листа.

Пакет документів разом з клопотанням, надісланий **Виконавчим комітетом Миколаївської міської ради** до Мінрегіону листом від 14.12.2021, не містив обґрунтування потреби комунальних підприємств у придбанні майна; рішення органу місцевого самоврядування про надання дозволу на укладення договору фінансового лізингу; рішення органу місцевого самоврядування про повернення субвенції до державного бюджету в разі настання випадку розірвання договору фінансового лізингу. При цьому документального підтвердження надсилання до Мінрегіону додаткових документів протягом п'яти робочих днів з дня отримання повідомлення про наявність помилок немає.

Незважаючи на невиконання повною мірою вимог пунктів 7 і 9 Порядку та умов № 883, за ініціативою Мінрегіону Розпорядженням № 1729-р бюджету Миколаївської міської територіальної громади розподілено **24 182,7 тис. грн** субвенції для чотирьох комунальних підприємств.

Подібно з недотриманням вимог пунктів 7, 9 Порядку та умов № 883 в частині надання належного пакета документів бюджету **Львівської міської ради** розподілено **4 778,4 тис. грн** субвенції.

У 2021 році відбулося **п'ять засідань Комісії**, на яких розглядалися клопотання та пропозиції щодо розподілу субвенції.

Відповідно до протоколу засідання від 26.10.2021 № б/н Комісією розглянуто **112 клопотань** щодо отримання субвенції, у 13 з яких виявлено помилки. **Загальна вартість техніки**, яка мала бути придбана за тендерною процедурою, становить **965 944,9 тис. гривень**. Сумарна очікувана вартість закупівель **послуг у сфері фінансового лізингу**, що міститься в оголошеннях

про проведення відкритих торгів, становить **229 994,1 тис. грн** (сума субвенції). Комісією ухвалено рішення розмістити реєстр прийнятих клопотань та матеріалів щодо розподілу субвенції на офіційному вебсайті Мінрегіону.

При цьому у зазначеному протоколі не деталізовано переліку органів місцевого самоврядування у розрізі комунальних підприємств, клопотання яких не відповідають вимогам Постанови № 883 (13 органів), а лише зазначено узагальнену інформацію про їх невідповідність. Щодо інших 99 клопотань та матеріалів засвідчено їх оформлення належним чином та відповідність вимогам Порядку та умов № 833.

У подальшому Комісією за результатами аналізу проходження заявниками тендерних процедур на сайті prozorro.gov.ua на 17.11.2021 встановлено: із загальної кількості клопотань та матеріалів (112 од.), поданих до Мінрегіону, 14 заявників тендерні процедури не оголошували; 1 – відмовлено банком; 36 – проводять тендерні процедури вперше з максимально кінцевим терміном – кінець листопада – початок грудня 2021 року; 24 – проводять тендерні процедури повторно; у 13 заявників повторні тендерні процедури не відбулися, можливе застосування переговорної процедури; 6 – проводять тендерні процедури втретє. Комісією вирішено сформувати перелік заявників, які станом на 29.11.2021 нададуть інформацію щодо проведених тендерних процедур, або тих, які повідомили про намір укладання договору за переговорною процедурою закупівлі (протокол засідання Комісії від 17.11.2021 № б/н).

Як наслідок, Комісією із загальної кількості претендентів на субвенцію (112 од.) **обрано 49 комунальних підприємств**, які мали намір укласти договір фінансового лізингу з банком. У протоколі засідання від 30.11.2021 № б/н, затвердженому першим заступником Міністра В. Лозинським, зазначено про ухвалення рішення затвердити пропозиції щодо розподілу субвенції 49 комунальним підприємствам 41 територіальної громади на загальну суму **99 836,8 тис. грн** та підготувати проект розпорядження Кабінету Міністрів України щодо розподілу між місцевими бюджетами обсягу субвенції із спеціального фонду державного бюджету.

Окрім того, з урахуванням кількості поданих клопотань про отримання субвенції, сумарної очікуваної вартості закупівель послуг у сфері фінансового лізингу та необхідності ефективного використання коштів державного бюджету, рекомендовано встановити: обсяг субвенції, який надається окремому місцевому бюджету, не повинен перевищувати 20 відс. загальної вартості майна, яке визначене індивідуальними ознаками та відповідає критеріям основних засобів відповідно до законодавства, призначене для здійснення заходів благоустрою населеного пункту та є об'єктом договору фінансового лізингу.

Розпорядженням **№ 1647-р** (13.12.2021) затверджено розподіл субвенції у 2021 році, до якого увійшло **49** комунальних підприємств **19** областей, серед яких найбільша кількість підприємств у Львівській (6), Черкаській (5) і Чернівецькій (4) областях.

У зв'язку із внесенням Законом № 1931 змін до Закону № 1082, Мінрегіону **додатково передбачено кошти у розмірі 100 000,0 тис. грн**

(перехідні на 2022 рік). Комісією (протокол засідання від 15.12.2021 № б/н) розглянуто новий реєстр прийнятих клопотань та матеріалів, поданих органами місцевого самоврядування до Мінрегіону для отримання субвенції, – 56 од. із загальною вартістю техніки, яку передбачалося придбати із застосуванням тендерних процедур, на суму **647 525,7 тис. грн** та ухвалено рішення розмістити цей реєстр на офіційному вебсайті Мінрегіону; повідомити відповідні органи місцевого самоврядування, у клопотаннях та матеріалах яких виявлено помилки, про необхідність їх усунення протягом п'яти робочих днів і надання повного пакета документів відповідно до норм Порядку та умов № 883 до **31.01.2022**.

Комісією (протокол засідання від 21.12.2021 № б/н) ухвалено рішення затвердити пропозиції щодо розподілу **47** комунальним підприємствам **30** територіальних громад **99 541,3 тис. грн**, які за результатами аналізу проходження тендерних процедур відповідали нормам Постанови № 883 та готові до фінансування, та рекомендувати включити ці підприємства до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України про розподіл субвенції у 2021 році.

Також зазначено, що з урахуванням кількості поданих клопотань, сумарної очікуваної вартості закупівель послуг у сфері фінансового лізингу та необхідності ефективного використання коштів державного бюджету, **рекомендовано** встановити, що обсяг субвенції, який надається окремому місцевому бюджету, не повинен перевищувати 20 відс. загальної вартості майна, яке визначене індивідуальними ознаками та відповідає критеріям основних засобів відповідно до законодавства, призначене для здійснення заходів благоустрою населеного пункту та є об'єктом договору фінансового лізингу.

Розпорядженням № **1729-р** (23.12.2021) затверджено розподіл субвенції у 2021 році, до якого увійшло **47** комунальних підприємств **18** областей, серед яких найбільша кількість у Донецькій (8), Львівській (7), Миколаївській (6) і Харківській (5) областях.

При цьому встановлено один випадок неврахування Мінрегіоном наданих з місць пропозицій щодо розміру авансового платежу.

Так, згідно з протоколом засідання Комісії від 15.12.2021 сформовано реєстр, до якого за позицією № 27 включено **виконавчий комітет Царичанської селищної ради** з обсягом субвенції в сумі 700,0 тис. грн та загальною вартістю техніки в сумі 3500,0 тис. грн, тобто Мінрегіон ще на стадії розгляду клопотання врахував визначену виконавчим комітетом у клопотанні № 3354 вартість договору фінансового лізингу у сумі 3 500,0 тис. грн як загальну вартість техніки. У той же час за даними реєстру всі матеріали¹ виконавчого комітету прийнято, окрім комерційної пропозиції фінансової установи через її ненадання. Згідно з цим протоколом Комісія інших помилок у клопотанні не виявила, проте в подальшому Мінрегіон

¹ Клопотання, гарантійний лист щодо забезпечення співфінансування з місцевого бюджету, затверджена програма розвитку ЖКГ (не менше трьох років), перелік обладнання із специфікацією та зазначенням загальної вартості, рішення органу місцевого самоврядування про надання дозволу на укладення договору фінансового лізингу, оголошення про проведення відкритих торгів, рішення органу місцевого самоврядування про повернення субвенції до державного бюджету.

листом від 15.12.2021 № 8/9.4/7517-21 повідомив виконавчий комітет, що Комісія 15.12.2021 розглянула клопотання № 3354 та матеріали, і зазначив про необхідність протягом п'яти робочих днів доповнити пакет документів з метою усунення помилок. На виконання цього листа виконавчий комітет на додаток до клопотання № 3354 надіслав додаткове клопотання від 20.12.2021 № 3547 із зазначенням нової суми авансового платежу та комерційні пропозиції продавця техніки і банку.

Водночас Мінрегіоном при формуванні реєстру щодо розподілу субвенції не враховано наданих виконавчим комітетом повторних пропозицій щодо авансового платежу в сумі 552,6 тис. грн та згідно з розподілом, затвердженим Розпорядженням № 1729-р, бюджету Царичанської територіальної громади для фінансування КП «Господарник» виділено субвенцію в розмірі 700,0 тис. грн, що більше від обрахованої потреби для авансового платежу на **147,4 тис. гривень**. На сплату авансового платежу за договором фінансового лізингу для придбання підмітально-прибиральної машини чи іншої техніки кошти субвенції **не використовувалися**. Залишки коштів субвенції у місцевому бюджеті у сумі 700,0 тис. грн у **листопаді-грудні 2022 року перерозподілено та використано** на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану (облаштування місць тимчасового перебування внутрішньо переміщених (евакуйованих) осіб на базі Бабайківського ліцею та адмінбудинку в с. Михайлівка).

Закупівля послуг фінансового лізингу

З метою отримання коштів субвенції комунальні підприємства мають попередньо подати до Мінрегіону разом з клопотанням матеріали, які включають, зокрема, оголошення про проведення відкритих торгів на послуги фінансового лізингу на придбання комунальної техніки, як це визначено підпунктом 6 пункту 9 Порядку та умов № 883.

За результатами проведених закупівель (відкриті торги або в деяких випадках переговорна процедура) між комунальними підприємствами (лізингоодержувачами) та банками (лізингодавці, покупці), визначеними переможцями торгів, укладалися договори фінансового лізингу.

Так, проведеними контрольними заходами встановлено, що в тендерних процедурах закупівель брали участь АТ «Укресімбанк», ТзОВ «УЛФ-Фінанс», НАК «Украгролізинг» та ТОВ «РАДА ІНВЕСТ», при цьому із семи проведених тендерних процедур у шести визнано переможцем АТ «Укресімбанк» і лише в одній – НАК «Украгролізинг».

Відповідно до умов договору фінансового лізингу «...Лізингодавець зобов'язується набути на підставі Договору купівлі-продажу у власність Об'єкт фінансового лізингу у Продавця відповідно до Заяви про надання послуг фінансового лізингу (Додаток № 2 до договору) та інших умов цього договору...».

Умовами договору фінансового лізингу визначено, що платежі лізингоодержувача за договором складаються з авансового платежу,

періодичних лізингових платежів, інших комісій та витрат лізингодавця, що безпосередньо пов'язані з виконанням умов договору.

Зокрема, у договорі фінансового лізингу КП «МКГ» (Львівська область) передбачено, що розмір процентної ставки на дату укладення договору (**9,8 відс.** річних), комісія за управління (сплачується щомісячно) (**0,33 відс.** обсягу фінансування), комісія за надання фінансування (**0,2 відс.** обсягу фінансування об'єкта фінансового лізингу), інші комісії визначені тарифами, зазначеними у додатку до договору.

Крім того, визначено: порядок придбання лізингодавцем об'єкта фінансового лізингу та передання його у користування лізингоодержувачу визначається Загальними умовами фінансового лізингу (додаток 1 до договору), заявою про надання послуг фінансового лізингу (додаток 2 до договору) та умовами договору купівлі-продажу.

Відповідно до пункту 3.1 Загальних умов фінансового лізингу (додаток 1 до договору фінансового лізингу) **лізингоодержувач на власний розсуд здійснює вибір продавця**, в якого лізингодавець придбав/зобов'язується придбати об'єкт фінансового лізингу. **Відповідальність за ризики, пов'язані з вибором продавця**, ціною об'єкта фінансового лізингу, невиконанням або неналежним виконанням продавцем своїх зобов'язань за договором купівлі-продажу та невідповідністю об'єкта фінансового лізингу цілям його використання, а також за будь-які втрати, упущену вигоду, збитки, що виникають у лізингоодержувача або третіх осіб у процесі використання Об'єкта фінансового лізингу, **несе лізингоодержувач** (п. 3.7).

Порядком та умовами № 883 не визначено засад відбору комунальними установами продавців техніки. Водночас внаслідок передбачення у Порядку та умовах № 883 норми щодо надання субвенції на здійснення авансового платежу за договором фінансового лізингу, створено передумови для виведення зі сфери регулювання Закону України «Про публічні закупівлі» операцій із придбання комунальними підприємствами комунальної техніки за рахунок державного бюджету (субвенції), коштів місцевих бюджетів (при здійсненні співфінансування лізингових платежів) та власних коштів комунальних підприємств.

Це свідчить про **непрозорий механізм визначення комунальними підприємствами як лізингоодержувачами продавців і ціни об'єктів фінансового лізингу**.

Одночасно з укладанням договору фінансового лізингу проводиться укладання тристоронніх договорів купівлі-продажу між банком, юридичною особою (продавець) та комунальним підприємством. Умовами договору купівлі-продажу визначено, що продавець передає техніку у власність покупця, а покупець має оплатити майно.

Відповідно до договору купівлі-продажу придбання майна здійснюється покупцем для подальшої передачі в лізинг комунальному підприємству згідно з договором фінансового лізингу, укладеним між лізингоодержувачем і покупцем.

Аудитом встановлено факти порушень об'єктами контролю при проведенні процедур закупівель та виконанні договорів фінансового лізингу, про що зазначено в розділі 4 Звіту.

Висновки до розділу 2

Субвенція затверджена у Державному бюджеті України за спеціальним фондом у квітні, загальним – у грудні 2021 року без розподілу між місцевими бюджетами. Як наслідок, розподіл субвенції між місцевими бюджетами розпорядженнями № 1647-р і № 1729-р у грудні 2021 року, за наявності коштів у спеціальному фонді державного бюджету з квітня 2021 року, спричинив несвоєчасне перерахування коштів субвенції місцевим бюджетам і, відповідно, їх неповне використання протягом 2021 року.

Порядком та умовами № 883 в цілому врегульовано питання надання субвенції та придбання комунальної техніки із застосуванням механізму фінансового лізингу, організаційні засади якого визначені Законом № 1201. Водночас Комісією не визначено конкретних якісних та кількісних вимірників (індикаторів) для оцінки клопотань заявників для включення до переліку комунальних підприємств, які претендують на отримання цільової державної підтримки.

За результатами роботи Комісії та за поданням Мінрегіону розпорядженнями Кабінету Міністрів України в грудні 2021 року між **93** комунальними підприємствами **66** територіальних громад розподілено **199 378,1 тис. грн** субвенції, що становить 99,7 відс. бюджетних призначень. З них з недотриманням вимог пунктів 7, 9 Порядку та умов № 883, тобто за непред'явлення повного пакета визначених документів, розподілено загалом місцевим бюджетам Миколаївської та Львівської областей **29 695,4 тис. грн** субвенції. Жодним комунальним підприємствам Закарпатської, Запорізької та Полтавської областей не розподілено таких коштів, натомість бюджету Царичанської територіальної громади зайво розподілено **147,4 тис. гривень**.

Внаслідок передбачення у Порядку та умовах № 883 норми щодо надання субвенції на здійснення **авансового** платежу за договором фінансового лізингу, створено передумови для виведення зі сфери регулювання Законом України «Про публічні закупівлі» операцій із придбання комунальної техніки за рахунок публічних ресурсів.

3. ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ КОШТАМИ СУБВЕНЦІЇ ТА СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

3.1. Планування видатків, розподіл та повнота використання субвенції

2021 рік:

Мінрегіон не складав та не подавав Мінфіну бюджетний запит на 2021 рік за КПКВК 2761490. Поданий КМУ до Верховної Ради України на

перше читання законопроект «Про Державний бюджет України на 2021 рік» (від 14.09.2020, реєстр. № 4000, додаток 3) не передбачав надання субвенції.

Законом України від 29 квітня 2021 року №1434-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», який набрав чинності з 27.05.2021, внесено зміни до Закону № 1082, зокрема, пункт 16 статті 14 викладено в новій редакції: «16) фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм у сумі 2 385 791,9 тис. гривень та, як виняток з положень статті 24² Бюджетного кодексу України, на закупівлю нових трамваїв для міст Дніпро та Кривий Ріг у сумі 1 200 000,0 тис. гривень і на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, у сумі 100 000,0 тис. гривень за рішенням Кабінету Міністрів України (у разі потреби з відкриттям нових бюджетних програм, включаючи трансферти місцевим бюджетам), погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (за рахунок джерел, визначених пунктом 7 статті 12 цього Закону)».

Довідково. Пунктом 7 статті 12 Закону № 1082 встановлено, що джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України на 2021 рік у частині фінансування є, зокрема, залишок коштів, джерелом формування яких були надходження спеціального фонду державного бюджету, передбачені на здійснення заходів, визначених пунктом 4 частини третьої статті 24² Бюджетного кодексу, який утворився на 1 січня 2021 року.

Отже, цими змінами передбачено спрямування залишку коштів, джерелом формування яких були надходження спеціального фонду державного бюджету, передбачені на здійснення фінансового забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху, який утворився на 1 січня 2021 року, на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, у сумі 100 000,0 тис. грн за рішенням Кабінету Міністрів України.

Довідково. Згідно із протоколом засідання Комітету Верховної Ради України з питань бюджету від 22.09.2021 № 101 до порядку денного засідання включено питання про погодження спрямування коштів, отриманих до спеціального фонду державного бюджету за рахунок джерел, визначених пунктом 7 статті 12 Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», Міністерству розвитку громад та територій України для надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки. За інформацією Мінфіну (лист від 06.04.2021 № 06040-02-2/11062), зазначений залишок коштів, джерелом формування яких у 2020 році були надходження, що визначені частиною другою статті 24² Бюджетного кодексу та є джерелом формування державного дорожнього фонду у складі спеціального фонду державного бюджету, що утворився на 01.01.2021, становив 3 685,8 млн гривень.

Законом № 1931, який набрав чинності з 09.12.2021, внесено зміни до додатка № 3 до Закону № 1082: **Мінрегіону встановлено бюджетні призначення за бюджетною програмою за КПКВК 2761490 за загальним фондом у сумі 100 000,0 тис. гривень.**

Закон № 1082 не містив розподілу суми субвенції між місцевими бюджетами².

Відповідно до Розпорядження № 1647-р обсяг субвенції за спеціальним фондом у сумі 99 836,8 тис. грн розподілено між 41 сільськими, селищними,

² Згідно з пунктом 13 Порядку та умов № 883 розподіл субвенції між місцевими бюджетами затверджується Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету за поданням Мінрегіону.

міськими територіальними громадами 19 областей на **49 комунальних підприємств**, або 99,8 відс. затвердженого в державному бюджеті обсягу субвенції.

Нерозподілений залишок субвенції за **спеціальним фондом** становив **163,2 тис. гривень**.

Згідно з Розпорядженням № 1729-р обсяг субвенції за **загальним фондом** у сумі 99 541,3 тис. грн **розподілено між 30 сільськими, селищними, міськими територіальними громадами 18 областей для 47 комунальних підприємств**, або 99,5 відс. затвердженого в державному бюджеті обсягу субвенції.

Нерозподілений залишок субвенції за **загальним фондом** становив **458,6 тис. гривень**.

Місцевим бюджетам у відповідності із затвердженим помісячним розписом асигнувань у повному обсязі перераховано розподілені кошти в розмірі **199 378,1 тис. грн**, а саме: зі **спеціального фонду** державного бюджету – **99 836,8 тис. грн** та загального – **99 541,3 тис. гривень**.

Водночас згідно з даними звіту Казначейства про надання та використання місцевими бюджетами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя дотацій та субвенцій, отриманих з державного бюджету за **2021 рік**, до місцевих бюджетів надійшло коштів за КПКВК 2761490 в сумі 197 424,2 тис. грн, касові видатки становили **32 140,1 тис. гривень**.

Отже, на місцевому рівні у 2021 році не використано **165 284,1 тис. грн** (або майже 84 відс. отриманих коштів).

Довідково. Згідно з Інформацією по видатках спеціального фонду державного бюджету та залишках направлених відкритих асигнувань станом за 31.12.2021 (лист Казначейства від 04.01.2022 № 8-06-06/32) по спеціальному фонду за КПКВК 2761490 касові видатки були скориговані за період з 31.12.2021 по 31.12.2021 на суму (-1 953,9 тис. грн). Зазначено, що кошти, отримані з початку року, та касові видатки з початку року становлять 97 882,9 тис. гривень. Коригування відбулося по Луганській області на суму (-1 413,0 тис. грн) та Донецькій (-540,9 тис. грн повернено до державного бюджету Маріупольською міською територіальною громадою).

Загалом із 66 місцевих бюджетів 21-ї області, яким було перераховано субвенцію, лише 11 місцевих бюджетів 10 областей змогли у грудні 2021 року використати за призначенням частину (16 відс.) отриманих коштів субвенції.

Відомості про касові видатки місцевих бюджетів у розрізі 10 областей, у яких в 2021 році було використано кошти субвенції, наведено в табл. 1.

Так, найбільше коштів субвенції використано місцевими бюджетами Донецької – 14 783,5 тис. грн (або 60 відс. відкритих асигнувань), Хмельницької – 3 265,9 тис. грн (або 58 відс.), Херсонської – 738,0 тис. грн (49 відс.) областей.

У **повному обсязі (100 відс.)** забезпечено використання коштів субвенції за КПКВК 2761490 лише 2 із 93 комунальних підприємств (Олешківська та Смілянська міські територіальні громади Херсонської та Черкаської областей відповідно).

**Відомості про касові видатки місцевих бюджетів у 2021 році
в розрізі областей**

тис. грн

№ з/п	Назва бюджету адміністративно-територіальної одиниці	Передбачено розписом на 2021 рік		Відкрито асигнувань станом на 01.01.2022		Касові видатки місцевого бюджету	Відс. викор. коштів
		загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд		
	Всього по Україні	100 000,0	100 000,0	99 541,3	99 836,8	32 140,1	16
1	Волинська	4 045,9	4 812,4	4 045,9	4 812,4	2 746,0	31
2	Донецька	9 162,2	15 324,5	9 162,2	15 324,5	14 783,5	60
3	Івано-Франківська	2 134,0	694,0	2 134,0	694,0	694,0	25
4	Кіровоградська	2 050,9	3 536,8	2 050,9	3 536,8	531,0	10
5	Львівська	6 718,9	9 686,0	6 718,9	9 686,0	443,0	3
6	Херсонська	199,1	1 297,2	199,1	1 297,2	738,0	49
7	Хмельницька	240,0	5 377,6	240,0	5 377,6	3 265,9	58
8	Черкаська	9 779,3	14 862,1	9 779,3	14 862,1	6 944,2	28
9	Чернівецька	1 229,5	10 138,1	1 229,5	10 138,1	1 466,4	13
10	Чернігівська	474,2	17 541,2	474,2	17 541,2	528,1	3

На рівні **96 відс.** перерахованої суми субвенції використано коштів у розмірі 14 783,5 тис. грн трьома комунальними підприємствами Маріупольської міської територіальної громади Донецької області («Маріупольське трамвайно-тролейбусне управління», «Маріупольавтодор», «Комунальник»), решту коштів у сумі 541,0 тис. грн у 2021 році повернено до державного бюджету (4 відс. отриманого ресурсу). У Кіровоградській, Волинській, Івано-Франківській, Хмельницькій та Чернівецькій областях відсоток використання коштів коливався від **10** до **58** відсотків.

Місцевими бюджетами **Львівської** та **Чернігівської** областей використано всього 443,0 тис. грн та 528,1 тис. грн відповідно (або по 3 відс. відкритих асигнувань).

Взагалі не використовувалися у 2021 році кошти субвенції **56** комунальними підприємствами **55** територіальних громад **11** областей (Вінницька, Дніпропетровська, Житомирська, Київська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська), яким було розподілено 166 697,1 тис. грн коштів цього трансферту.

Пунктом 11 розділу «Прикінцеві положення» Закону № 1082 встановлено: на кінець 2021 року залишки коштів за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам, наданою з державного бюджету у 2021 році за кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 2761490, зберігаються на рахунках місцевих бюджетів для здійснення відповідних витрат у 2022 році з урахуванням їх цільового призначення.

2022 рік та перший квартал 2023 року:

Мінрегіон не складав та не подавав Мінфіну бюджетні запити на 2022 та 2023 роки за КПКВК 2761490. Подані КМУ до Верховної Ради України законопроекти «Про Державний бюджет України на 2022 рік» (від 15.09.2021, реєстр. № 6000, додаток 3) та «Про Державний бюджет України на 2023 рік» (від 14.09.2022, реєстр. № 8000, додаток 3) не передбачали надання цієї субвенції.

У 2022 році на законодавчому рівні органам місцевого самоврядування було дозволено використовувати залишок коштів субвенції, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 1 січня 2022 року, як на цілі, визначені бюджетною програмою, так і цілі, визначені пунктом 22² розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу.

Довідково. Пунктом 22² розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу встановлено, що в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації та з метою відсічі збройної агресії Російської Федерації проти України та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, органи місцевого самоврядування або військові адміністрації можуть приймати рішення про перерахування коштів з місцевих бюджетів до державного бюджету, а також, як виняток з положень частини четвертої статті 103² і частини четвертої статті 103³ цього Кодексу та пункту 11 розділу «Прикінцеві положення» Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», про спрямування залишків коштів за субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 1 січня 2022 року, на заходи територіальної оборони, задоволення продовольчих потреб цивільного населення, евакуацію/вивезення/переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця, зокрема на оплату транспортних послуг, пально-мастильних матеріалів, облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування, оплату інших заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану.

На рахунках місцевих бюджетів станом на 01.01.2022 зберігався **залишок коштів субвенції за КПКВК 2761490 в обсязі 165 284,1 тис. гривень.**

Касові видатки місцевих бюджетів за січень-листопад 2022 року, здійснені за рахунок залишку коштів субвенції, становили **43 159,2 тис. грн** (Вінницька, Дніпропетровська, Житомирська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Рівненська, Сумська, Чернівецька області). **Інформація про використання зазначених коштів у розрізі напрямів (цілей) Мінрегіоном не збиралася**, однак, за розрахунками контрольної групи Рахункової палати, на придбання комунальної техніки в цей період використано **6 075,1 тис. грн** залишків коштів субвенції. До державного бюджету протягом січня-листопада 2022 року повернено 0,6 тис. грн; **залишок коштів субвенції на 01.12.2022 становив 122 124,3 тис. гривень.**

Із залишку коштів субвенції станом на 01.12.2022 в сумі 122 124,3 тис. грн органами місцевого самоврядування у грудні 2022 року **перерозподілено** на інші цілі, визначені пунктом 22² розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу, **70 992,7 тис. грн** та проведено відповідні касові видатки.

Загалом протягом січня-грудня 2022 року місцевими бюджетами використано із залишку коштів субвенції, який утворився станом на 01.01.2022 за КПКВК 2761490, **114 151,9 тис. грн** (або 69 відс. залишку на початок 2022 року). Кошти в сумі **51 132,2 тис. грн** місцевими бюджетами повернено до державного бюджету. **Станом на 01.01.2023 залишку коштів субвенції немає.**

Інформація про касові видатки місцевих бюджетів за залишком коштів субвенції у 2022 році наведена в таблиці 2.

Інформація про касові видатки місцевих бюджетів за залишком коштів субвенції у 2022 році в розрізі областей

тис. грн

№ з/п	Область	Залишок коштів на 01.01.2022	2022 рік	
			касові видатки місцевих бюджетів	Повернено до державного бюджету
1	Вінницька	3 635,8	2 627,8	1 008,0
2	Волинська	6 112,3	4 543,7	1 568,6
3	Дніпропетровська	2 891,4	2 891,4	-
4	Донецька	9 162,2	6 994,3	2 167,9
5	Житомирська	3 370,6	3 370,0	0,6
6	Івано-Франківська	2 134,0	2 111,9	22,1
7	Київська	572,6	-	572,6
8	Кіровоградська	5 056,7	4 531,1	525,6
9	Львівська	15 961,9	10 544,5	5 417,4
10	Миколаївська	25 679,5	23 429,1	2 250,4
11	Одеська	2 322,0	2 321,0	1,0
12	Рівненська	6 450,6	6 444,5	6,1
13	Сумська	3 558,5	3 070,5	488,0
14	Тернопільська	990,6	287,1	703,5
15	Харківська	29 189,8	-	29 189,8
16	Херсонська	758,3	-	758,3
17	Хмельницька	2 351,7	2 099,0	252,7
18	Черкаська	17 697,2	13 589,1	4 108,1
19	Чернівецька	9 901,2	8 552,8	1 348,4
20	Чернігівська	17 487,2	16 744,0	743,2
	ВСЬОГО	165 284,1	114 151,9	51 132,2

Дані таблиці 2 свідчать, що місцевими бюджетами 3 областей (Київська, Харківська та Херсонська) залишки коштів субвенції, які утворилися на початок 2022 року, взагалі у 2022 році не використовувалися і в повному обсязі повернені до державного бюджету (572,6 тис. грн, 29 189,8 тис. грн та 758,3 тис. грн відповідно).

3.2. Оцінка ефективності бюджетної програми і стану внутрішнього контролю Мінрегіону в частині управління коштами субвенції

Інформування Мінрегіону

На виконання пункту 15 Порядку та умов № 883 Казначейством надано Мінрегіону інформацію про обсяги перерахованої субвенції та касові видатки місцевих бюджетів станом на 01.01.2022. У подальшому Казначейство подавало інформацію Мінрегіону щодо касових видатків місцевих бюджетів за рахунок залишків субвенції, що утворились на початок 2022 року за КПКВК 2761490, станом на 01.02.2022, 01.10.2022, 01.11.2022, 01.12.2022 та 01.01.2023.

На виконання листа Мінрегіону від 13.01.2022 №7/9.4/444-22 із **66 сільських, селищних, міських територіальних громад**, яким надано субвенцію, протягом 2022 року інформацію про використання субвенції **Міністерству надавали лише окремі тергромади**. При цьому у січні та лютому таку інформацію подали найбільше рад (14 та 9 відповідно), а з березня по грудень 2022 року кількість рад, які прозвітували, коливалася від 4 до 1. Отже, звітування відбувалося не щомісячно і не всіма тергромадами, чим не дотримано вимоги пункту 18 Порядку та умов № 883 (розпорядники

субвенції мають подавати Мінрегіону інформацію про використання субвенції щомісяця до 5 числа).

Інформування Мінфіну

Листом від 26.01.2022 № 7/9.4/1084-22 Мінрегіоном до Мінфіну подано інформацію про надання та використання у 2021 році коштів субвенції, хоча згідно з пунктом 19 Порядку та умов № 883 така інформація має подаватися до **25 січня року**, що настає за звітним. У січні 2023 року Мінрегіон такої інформації до Мінфіну не подавав.

Оцінка ефективності бюджетної програми

Результати оцінки ефективності бюджетної програми за КПКВК 2761490 за 2021 рік, підписані в. о. державного секретаря Мінрегіону А. Касіяником, неповною мірою відповідають завданням цього документа, визначеним Порядком № 223.

Так, підпунктом 6 пункту 3 розділу IV Порядку № 223 встановлено: у підпункті 7.1 пункту 7 «Результативні показники за напрямками використання бюджетних коштів» вказуються напрями використання бюджетних коштів та відповідні результативні показники, затверджені паспортом бюджетної програми з урахуванням змін. Цим не враховано, що відповідно до пункту 2 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098, паспорт бюджетної програми за загальнодержавними видатками та кредитуванням не формується.

За цих умов Мінрегіоном у підпункті 7.1 Оцінки «Результативні показники за напрямками використання бюджетних коштів» зазначено: «Комунальні підприємства, які отримали кошти на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, в кількості 96 одиниць». Це **не відповідає меті бюджетної програми** – розвиток регіонів та підвищення спроможності органів місцевого самоврядування щодо здійснення заходів з благоустрою населених пунктів на належному рівні з урахуванням потреб громадян та її завданням – оновлення та модернізація існуючого парку комунальної техніки; забезпечення надання якісних комунальних послуг на належному рівні та у відповідності із потребами громад³. Внаслідок **невідображення кількісних показників запланованої для придбання техніки і придбаної**, немає можливості встановити ефективність оновлення та модернізації наявного парку комунальної техніки. Проведеним під час аудиту дослідженням встановлено, що у 2021 році техніку придбано лише 37 комунальними підприємствами.

До результативних показників внесено дані щодо отримання коштів субвенції 96 комунальними підприємствами, що **не відповідає дійсності**, оскільки при розподілі коштів трьом комунальним підприємствам розподілялися кошти як по загальному, так і спеціальному фондах, то ж фактично кошти надані **93** підприємствам.

Крім того, в порушення вимог підпункту 8 пункту 3 розділу IV Порядку № 223 в **пункті 9 Оцінки** «Узагальнений висновок про ефективність

³ Мета та завдання бюджетної програми визначені в Результатах оцінки ефективності бюджетної програми за КПКВК 2761490 за 2021 рік, підписаних в. о. державного секретаря Мінрегіону А. Касіяником.

бюджетної програми» **Мінрегіоном не визначено рівня досягнення мети та виконання завдань бюджетної програми**, не подано інформації про ефективність системи управління бюджетними коштами із наведенням даних про своєчасність затвердження порядку використання бюджетних коштів та їх розподілу між місцевими бюджетами, а також організацію роботи із розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів.

Як наслідок, при **оцінці ефективності бюджетної програми за КПКВК 2761490 Мінрегіоном не визначено ступеня досягнення запланованої мети**, виконання завдань бюджетної програми шляхом аналізу результативних показників та не виявлено чинників, що перешкоджають виконанню бюджетної програми та досягненню запланованих результативних показників, відповідно, не передбачено шляхів їх усунення та мінімізації впливу.

У цьому документі лише проаналізовані фінансові показники обсягів видатків субвенції та наведені фактичні кількісні показники її виконання (кількість комунальних підприємств) без зіставлення з плановими показниками та аналізу причин невиконання запланованих результативних показників, **що робить цей документ формальним** через неможливість його використання для оцінки ефективності виконання у 2021 році бюджетної програми.

Слід відмітити, що Мінрегіон фактично не здійснював моніторингу (не збирав і не аналізував) відомостей щодо кількості та вартості придбаної техніки.

Система внутрішнього контролю Мінрегіону в частині управління коштами субвенції

Розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників згідно з частиною третьою статті 26 Бюджетного кодексу організують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.

У Мінрегіоні відповідальними за питання, які підлягали аудиту, у 2021 році були перший заступник Міністра В. Лозинський, в. о. директора департаменту житлової політики та благоустрою С. Старцева.

На письмовий запит⁴ щодо надання до аудиту матеріалів внутрішнього контролю Мінрегіону в частині управління коштами субвенції, таких матеріалів та пояснень не надано.

При цьому Мінрегіон у 2022 році, з метою виконання Порядку та умов № 883, а також здійснення контролю за **цільовим та ефективним використанням коштів субвенції звертався⁵ до органів місцевого самоврядування** щодо надання інформації про результати проведення відкритих торгів на послуги у сфері фінансового лізингу, у тому числі

⁴ Лист Рахункової палати від 05.04.2023 № 18-676

⁵ Листи від 16.02.2022 № 7/9.4/2208-22, від 27.04.2022 № 7/9.4/3617-22, від 10.11.2022 № 7/9.4/12005-

визначення учасників переможцями процедур закупівлі; переліку обладнання та транспортних засобів, зокрема спеціального призначення, із специфікацією та зазначенням загальної вартості; прийняття рішення органом місцевого самоврядування про повернення коштів до державного бюджету або про використання коштів в умовах воєнного стану. Станом на 01.11.2022 отримано найбільше відповідей від органів місцевого самоврядування – всього від **51** територіальних громад: 7 повідомлено про укладання договорів фінансового лізингу; 4 – про намір повернути кошти до державного бюджету; 3 – про плани використання коштів за призначенням; 23 – про наміри перерозподілити кошти та спрямувати їх на потреби територіальної оборони та облаштування місць для розміщення внутрішньо переміщених громадян; 4 – про залишки коштів.

Формальний підхід Мінрегіону до збору інформації про використання коштів субвенції (залишків цих коштів), ненадання до аудиту жодних матеріалів внутрішнього контролю Мінрегіону в частині управління коштами субвенції, порушення вимог законодавства на об'єктах контролю, встановлені за результатами аудиту (розділи 3 та 4 Звіту), свідчать **про неналежну організацію** системи внутрішнього контролю за коштами субвенції та залишками таких коштів.

Висновки до розділу 3

Отже, внаслідок розподілу та перерахування коштів субвенції 66 місцевим бюджетам 21-ї області в грудні 2021 року, лише окремі місцеві бюджети до кінця зазначеного бюджетного року змогли використати частину (16 відс.) отриманих коштів у розмірі **32 140,1 тис. грн** на цілі, визначені бюджетною програмою.

Відповідно, місцевими бюджетами у 2021 році **не використано субвенції на суму 165 284,1 тис. грн** (або 84 відс. отриманих коштів), які станом на 01.01.2022 зберігалися у залишках на рахунках місцевих бюджетів.

Протягом січня-грудня 2022 року місцевими бюджетами використано залишок коштів субвенції, який утворився станом на 01.01.2022 за КПКВК 2761490, в сумі **114 151,9 тис. грн** (або 69 відс. залишку коштів субвенції), з них на придбання комунальної техніки, за розрахунками контрольної групи Рахункової палати, використано **6 075,1 тис. гривень**. Кошти в сумі **51 132,2 тис. грн** місцевими бюджетами повернено до державного бюджету. Станом на **01.01.2023 залишків коштів субвенції немає**.

Отже, протягом січня-грудня 2022 року, незважаючи на те, що разом із використанням залишків коштів на цілі, визначені бюджетною програмою, законодавством встановлено напрями спрямування залишків коштів у період дії воєнного стану, на передбачені цілі та заходи не використано в загальному обсязі **51 132,2 тис. грн**, що свідчить про **неефективне управління** коштами місцевих бюджетів.

Звітування розпорядників коштів субвенції за місцевими бюджетами відбувалося не щомісячно і не всіма територіальними громадами, чим не дотримано вимог пункту 18 Порядку та умов № 883. Оцінка ефективності бюджетної програми за КПКВК 2761490, проведена Мінрегіоном за 2021 рік, **не відображає фактичного стану справ**, зокрема щодо кількості запланованої та придбаної

комунальної техніки та обладнання, причин невиконання запланованих результативних показників. Встановлено неналежну організацію внутрішнього контролю Мінрегіону в частині управління коштами субвенції.

4. ЗАКОННІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Аудит проведено у Дніпропетровській, Івано-Франківській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Черкаській, Чернігівській, Хмельницькій областях та м. Києві на **21 об'єкті контролю**, з них **15** – розпорядники коштів субвенції за місцевими бюджетами та **6** – комунальні підприємства (одержувачі бюджетних коштів), а також отримано інформацію на запити від **33** територіальних громад Вінницької, Волинської, Житомирської, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей.

4.1. Неefективне управління бюджетними коштами

Встановлено факти невикористання коштів субвенції (залишків коштів субвенції) протягом тривалого часу (від семи до шістнадцяти місяців) на загальну суму 41 612,9 тис. грн, з яких у подальшому повернено до державного бюджету 12 140,7 тис. гривень.

Так, у лютому 2022 року наявний у бюджеті **Львівської міської територіальної громади** на 01.01.2022 залишок коштів субвенції в сумі 4778,4 тис. грн перерозподілено і затверджено по спеціальному фонду для департаменту житлового господарства та інфраструктури на придбання комунальної техніки, але упродовж року департаменту кошти не перераховувались та, відповідно, ним як головним розпорядником комунальним підприємствам⁶ на здійснення авансового платежу за договором фінансового лізингу не спрямовувались. Залишок коштів субвенції **до грудня 2022 року зберігався на рахунках бюджету міської тергромади**. Водночас, незважаючи на те, що 21.03.2022 законодавством суттєво розширено напрями спрямування залишків коштів субвенцій, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 01.01.2022, через зволікання **виконавчим комітетом Львівської міської ради** з перерозподілом цих асигнувань протягом **дев'яти місяців** (рішення про спрямування залишку коштів на придбання обладнання, в тому числі транспортних засобів, необхідного для забезпечення цивільного населення в умовах воєнного стану питною водою, **прийнято лише 20.12.2022** за № 1277), створено передумови невикористання їх до кінця 2022 року в сумі **2 032,4 тис. грн**, що є **неefективним управлінням бюджетними коштами**,

⁶ Львівське комунальне підприємство «Шляхово-ремонтне підприємство Залізничного району» – 1326,0 тис. грн, Львівське комунальне підприємство «Шляхово-ремонтне підприємство Шевченківського району» – 1326,0 тис. грн, Львівське комунальне підприємство «Шляхово-ремонтне підприємство Личаківського району» – 1326,0 тис. грн, Львівське комунальне підприємство «Львівсвітло» – 800,4 тис. гривень.

які, як наслідок, повернено до державного бюджету 29.12.2022.

Довідково. У поясненнях керівники львівських комунальних підприємств вказують на те, що повторне оголошення (у 2022 році) закупівель послуг фінансового лізингу для придбання комунальної спецтехніки не здійснювалось, оскільки з моменту запровадження воєнного стану в Україні наявні у бюджеті Львівської міської територіальної громади кошти насамперед спрямовувалися на заходи, пов'язані із забезпеченням оборони держави та функціонуванням територіальної громади в умовах воєнного стану. Враховуючи відсутність у бюджеті Львівської міської територіальної громади на 2022 рік коштів для участі у співфінансуванні видатків на придбання комунальної спецтехніки та ухвалені виконавчим комітетом Львівської міської ради рішення про спрямування залишку субвенції на облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування, та на оплату інших заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану, закупівля послуг фінансового лізингу втратила актуальність.

Зазначене повною мірою не пояснює ситуації, оскільки використання залишку коштів субвенції за новим напрямом (на потреби тероборони) можливе тільки після його перерозподілу рішенням міської ради, а це зроблено лише у грудні 2022 року.

У **Корсунь-Шевченківській міській раді Черкаської області** кошти субвенції, які надійшли на її рахунок **23.12.2021** у сумі 4 100,0 тис. грн, протягом наступних **одинадцяти місяців** не були перераховані як головному розпоряднику субвенції (виконавчий комітет Корсунь-Шевченківської ради), так і одержувачу – КП «Виробниче житлове ремонтно-експлуатаційне управління». Останній тендер на закупівлю послуг фінансового лізингу, оголошений 11.02.2022, не відбувся, інші закупівлі з придбання зазначених послуг у подальшому не оголошувались, але і кошти до державного бюджету не повертались до 27.12.2022. Важливо, що маючи залишки субвенції на рахунку міського бюджету, Корсунь-Шевченківська міська рада не перерозподілила їх протягом 2022 року на заходи територіальної оборони на підставі внесених змін до законодавства. У результаті 27.12.2022 залишки коштів субвенції в сумі **4 100,0 тис. грн** повернено до державного бюджету, що свідчить про **неефективне управління** бюджетними коштами.

Трускавецькою міською радою Львівської області кошти субвенції, які надійшли на рахунок 23.12.2021 і 29.12.2021 загалом на суму 3 184,4 тис. грн, перераховані головному розпорядникові – Управлінню житлово-комунального господарства і будівництва Трускавецької міської ради лише в сумі 443,0 тис. грн для КП «Трускавецьвітло». Решта коштів субвенції на придбання комунальної техніки в обсязі 2741,4 тис. грн (з яких 2 007,1 тис. грн для КП «Парк Курортний» та 734,3 тис. грн для КП «Трускавецьвода») на рахунки головного розпорядника і одержувачів (КП «Парк Курортний» та КП «Трускавецьвода») не надходила, а залишалася на котловому рахунку місцевого бюджету невикористаною упродовж року (з грудня 2021 року до грудня 2022 року). У результаті 27.12.2022 залишки коштів субвенції в сумі **2 741,4 тис. грн** повернені до державного бюджету, що свідчить про **неефективне управління** бюджетними коштами.

Довідково. В інформації від 04.04.2023 № 2-23/178/1 фінансове управління Трускавецької міської ради вказує, що у міській ради не було необхідності у використанні залишків коштів субвенцій, які утворилися станом на 01.01.2022, на заходи щодо підтримки цивільного населення в умовах воєнного стану.

Змінами до бюджету Уманської міської територіальної громади Черкаської області на 2022 рік, внесеними рішенням сесії **Уманської міської ради** від 15.02.2022 № 4-33/8, наявний на 01.01.2022 залишок коштів субвенції в сумі 9858,3 тис. грн, передбачений для Уманського комунального підприємства «Комунальник» для виконання програми фінансової підтримки

з метою виконання зобов'язань за договором лізингу, протягом **семи місяців** не використовувався. Лише в листопаді **2022 року** цей залишок перерозподілено управлінням праці та соціального захисту населення Уманської міської ради на капітальний ремонт облаштування місць для розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування, з терміном виконання робіт до **31.12.2022**⁷. На час завершення аудиту (12.05.2023) **капітальні ремонти в будівлях не завершені** (про виявлені недоліки детально в підрозділі 4.4 Звіту), оплата робіт здійснена в грудні 2022 року, що свідчить про **неефективне управління** бюджетними коштами в сумі **9 858,3 тис. гривень**.

КП БРЕД (Хмельницька область) на виконання умов договору фінансового лізингу від 17.12.2021, укладеного з АТ «Укресімбанк»⁸, на власний розсуд здійснило вибір ТОВ «СУЧАСНІ ВАНТАЖІВКИ» як продавця, яке відповідно до умов договору купівлі-продажу від 17.12.2021 № 070-00/5/171221 у грудні **2021 року** отримало від АТ «Укресімбанк» авансовий платіж у розмірі 2538,2 тис. грн за лізингове майно, проте **упродовж 1,4 року** від моменту сплати авансу три одиниці техніки⁹ лізингоодержувачу не передані. ТОВ «СУЧАСНІ ВАНТАЖІВКИ» на письмову претензію КП БРЕД від 09.01.2023 № 1009, зокрема, повідомило, що згідно з договором продавець зобов'язаний доставити товар **протягом 240 робочих днів** з дати оплати покупцем продавцю першого платежу (авансу) (п. 2.2.1 договору), але не раніше 30 робочих днів з дати отримання від покупця заявки на доставку товару та не пізніше 31.12.2025 (п. 3.1 договору).

У подальшому на підставі договору про розірвання від 19.04.2023 до договору купівлі-продажу від 17.12.2021 № 070-00/5/171221 авансовий платіж повернено на рахунок лізингоодержувача. Як наслідок, кошти субвенції в сумі **2 538,2 тис. грн** у квітні 2023 року (тобто через **шістнадцять місяців**) повернені до державного бюджету, що свідчить про **неефективне управління** ними лізингоодержувачем, який згідно з пунктом 3.7 договору фінансового лізингу відповідає за ризики, пов'язані з вибором продавця.

Довідково. Відповідальність за ризики, пов'язані з вибором продавця, ціною об'єкта фінансового лізингу, невиконанням або неналежним виконанням продавцем своїх зобов'язань за договором купівлі-продажу та невідповідністю об'єкта фінансового лізингу цілям його використання, а також за будь-які втрати, упущену вигоду, збитки, що виникають у лізингоодержувача або третіх осіб у процесі використання об'єкта фінансового лізингу, несе лізингоодержувач¹⁰.

КП «ВДНЖИТЛОКОМСЕРВІС» (Дніпропетровська область) у вересні та жовтні 2021 року одержало від АТ «Укресімбанк» комерційні пропозиції щодо фінансового лізингу на загальну суму фінансування

⁷ Договір від 15.11.2022 № 93 з ТОВ «ЕД ТЕМП» на суму 10 548,11 тис. грн (в тому числі кошти субвенції – 5644,74 тис. грн (53,5 відс. вартості договору)); від 16.12.2022 № 125 з ТОВ «ВІРА НОВА» на суму 25053,89 тис. грн (в тому числі кошти субвенції – 4205,49 тис. грн (16,8 відс. вартості договору)).

⁸ Пункт 3.1 Загальних умов фінансового лізингу (додаток 1 до договору від 17.12.2021 № 21-16LL0001).

⁹ Вантажний автомобіль IVECO Daily 60C16 3.0 HPI, з бортовою платформою, обладнаний краном маніпулятором HІАВ T- CLX 023-3+1; піско-солерозкидач RASCO SOLID об'ємом 7 м. куб. в самоскиді Ford Trucks 3542D DC зі сніжним відвалом; піско-солерозкидач RASCO SOLID об'ємом 7 м. куб. в самоскиді Ford Trucks 3542D DC зі сніжним відвалом.

¹⁰ Пункт 3.7 Загальних умов фінансового лізингу (додаток 1 до договору 17.12.2021 № 21-16LL0001).

5 275,9 тис. грн¹¹ та 5 532,1 тис. грн¹² відповідно, які при проведенні процедури закупівлі не було враховані двічі (в очікуваній вартості закупівлі не враховано процентну ставку банку та комісію за надання фінансування в розмірах, визначених АТ «Укресімбанк»). Оскільки очікувана вартість предмета закупівлі в результаті цього була занижена на 857,9 тис. грн та 256,2 тис. грн відповідно, АТ «Укресімбанк» відмовилося від участі у торгах, що призвело до відміни торгів з придбання таких послуг у зв'язку із відсутністю інших пропозицій.

Через нездійснення належного контролю розпорядником коштів субвенції **Верхньодніпровською міською радою** та неефективні управлінські рішення одержувача коштів КП «ВДНЖИТЛОКОМСЕРВІС», кошти субвенції у сумі **883,6 тис. грн** не були використані протягом **одинадцяти місяців**. У подальшому зазначена субвенція спрямована як невикористаний залишок на придбання генераторів для підтримки цивільного населення територіальної громади в умовах воєнного стану.

Незважаючи на те, що місто Чернігів знаходилося у зоні бойових дій і майже півтора місяці перебувало на межі повної гуманітарної катастрофи (відсутні опалення, світло, вода тощо), **виконавчим комітетом Чернігівської міської ради** у червні-листопаді 2022 року не приймалося рішень щодо спрямування залишків коштів субвенції у загальній сумі **16 713,0 тис. грн** на фінансування затверджених заходів територіальної оборони і заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану. Фактично до грудня 2022 року зазначені кошти знаходилися на рахунку фінансового управління Чернігівської міської ради¹³ без використання. Тільки в **грудні 2022 року** на виконання рішення¹⁴ здійснено перерахування коштів у сумі 15 984,0 тис. грн на рахунок головного розпорядника бюджетних коштів – управління житлово-комунального господарства Чернігівської міської ради, яке перерахувало кошти КП «АТП-2528» на заходи територіальної оборони, зокрема для придбання комунальної техніки замість знищеної та пошкодженої. До державного бюджету 30.12.2022 повернено невикористаний залишок коштів субвенції в сумі **729,0 тис. гривень**.

4.2. Нерезультативне використання бюджетних коштів

Встановлено факти придбання комунальної техніки й обладнання, які тривалий час (від чотирьох до чотирнадцяти місяців) не використовуються за призначенням, що свідчить про нерезультативне використання 2 969,9 тис. грн, витрачених на їх придбання, з яких залишки коштів субвенції – 2 953,6 тис. гривень.

¹¹ З яких: вартість предмета лізингу – 4418,0 тис. грн, авансовий платіж (20 відс.) – 883,6 тис. грн; сума фінансування – 3534,4 тис. грн; процентна ставка – 10,5 відс.; комісія за надання фінансування – 7,1 тис. гривень.

¹² З яких: вартість предмета лізингу – 4418,0 тис. грн; авансовий платіж (20 відс.) – 883,6 тис. грн; сума фінансування – 3534,4 тис. грн; процентна ставка – 11,0 відс.; комісія за надання фінансування – 7,1 тис. гривень.

¹³ Виписка з системи дистанційного обслуговування клієнтів Казначейства.

¹⁴ Виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 20.12.2022 № 683 «Про перерахування внеску міської ради до статутного капіталу комунального підприємства».

ТОВ «Торговий дім «АЛЬФАТТЕХ» відповідно до договору купівлі-продажу¹⁵ доставило 24.02.2022 на територію КП БРЕД (Хмельницька область) дві одиниці комунальної техніки (колісний сільськогосподарський трактор MAHINDRA8000 4WD та колісний екскаватор-навантажувач Bobcat B730R), за які сплачено коштами субвенції у грудні 2021 року авансовий платіж на суму 727,7 тис. гривень. У зв'язку із початком воєнних дій акт приймання-передання вказаної техніки не складався, що є недотриманням умов договору, право власності на лізингову техніку від продавця (ТОВ «Торговий дім «АЛЬФАТТЕХ») до покупця (АТ «Укресімбанк») або лізингоодержувача (КП БРЕД) не перейшло, подальші лізингові платежі **не здійснювались**.

У результаті комунальна техніка в господарській діяльності упродовж **1,2 року** лізингоодержувачем не використовувалася (знаходиться під охороною КП БРЕД). Це свідчить про **нерезультативне використання** коштів субвенції на суму **727,7 тис. грн**, які спрямовані на сплату авансового платежу. На час завершення аудиту (травень 2023 року) **договір купівлі-продажу лізингової техніки від 17.12.2021 не виконано**.

Довідково. В інформації від 14.04.2023 № 1203 за підписом в. о. директора КП БРЕД повідомлено таке: «... у зв'язку із початком військових дій по даному транспорту не було жодних подальших дій, а ні акту приймання-передачі, а ні подальших виплат по даному договору підприємством не здійснювалося, як і не здійснювалося використання поставленої в рамках даного договору техніки через те, що підприємство не мало підтвердження та розуміння чи зможемо виконати даний договір в частині виплати платежів і через це техніку можливо довели до повертати...у 2023 році згідно з рішенням сесії Хмельницької міської ради від 28.03.2023 № 8, підприємству виділено кошти на фінансування договору фінансового лізингу від 17.12.2021 № 21-16LL0001 на оплату двох одиниць техніки. У зв'язку із прийняттям зазначеного рішення, підприємство активізувало відновлення співпраці в рамках договору лізингу, але до отримання повного розуміння в даній ситуації, (отримання акта приймання-передачі, графіку погашення боргу тощо) використання поставленої на виконання даного договору техніки поки не здійснено».

Верхньодніпровською міською радою у ТОВ «Мавіс-80» за договором від 14.12.2022 № 227 придбано генератор (44 кВА) загальною вартістю 724,2 тис. грн, з яких 300,6 тис. грн – залишки коштів субвенції. Генератор планувалось використовувати як аварійне джерело електропостачання для проведення комплексу заходів із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, в тому числі забезпечення потреб цивільного населення в водопостачанні та водовідведенні; забезпечення роботи «пунктів незламності». У січні 2023 року генератор передано на баланс КП «ВДНЖИТЛОКОМСЕРВІС», але станом на 01.05.2023 його не введено в експлуатацію. Це має ознаки **нерезультативного використання** бюджетних коштів на суму **724,2 тис. гривень**.

Довідково. Згідно з наданою КП «ВДНЖИТЛОКОМСЕРВІС» інформацією від 01.05.2023 «прийнятий генератор (44 кВА) в січні 2023 року від Верхньодніпровської міської ради первісною вартістю 724,2 тис. грн. не введений в експлуатацію по причині його невикористання. Даний генератор обліковується на балансовому рахунку № 152 (придбання та виготовлення основних засобів). Для переміщення даного генератора 20 квітня 2023 року був придбаний причіп. В разі використання генератора його буде введено в експлуатацію».

Згідно з інформацією Верхньодніпровської міської ради від 04.05.2023 № 1701/2 генератор введено в експлуатацію.

Болградською міською радою в грудні 2022 року в ФОП Чорний

¹⁵ Від 17.12.2021 № 070-00/4/1712211.

Володимир Дмитрович, ФОП Піковська Ганна Олександрівна, ТОВ виробничо-комерційна фірма «Майстер А», ПГОІ «ЕЛКОН-ДІЗАЙН» придбано 12 од. побутової техніки, 492 од. кухонного приладдя, 950 од. текстильної продукції (постільна білизна, рушники, ковдри), 100 од. комплектів спального приладдя з металевими розкладними ліжками для облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування, на загальну суму **762,3 тис. грн** (з яких залишки коштів субвенції – 746,0 тис. гривень). На час проведення аудиту (станом на травень 2023 року) ці речі не використовуються за призначенням, знаходяться **майже 6 місяців** на зберіганні у складському приміщенні Болградської міської ради, що свідчить про **нерезультативне використання бюджетних коштів**.

Довідково. Роботи з капітального ремонту нежитлової будівлі (за адресою: вул. Горького, 29, с. Владичень Болградського району), яка Болградською міською радою визначена для розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування (ВПО), розпочаті за кошти міського бюджету лише у квітні 2023 року (договір від 29.03.2023 № 01-23 з ФОП Шахназарян Ернест Рачикович; термін закінчення робіт відповідно до календарного графіка: березень-травень 2023 року, вартість робіт – 957,1 тис. гривень).

УКП «Комунальник» Уманської міської ради прийняло комерційні пропозиції постачальника техніки ТОВ «СУЧАСНІ ВАНТАЖІВКИ» у гривнях, на основі яких у жовтні 2021 року сформовано очікувану вартість предмета закупівель та, відповідно, вартість техніки при укладенні договорів купівлі-продажу. Ця вартість на день укладання договорів (20.12.2021) не відповідає курсу іноземних валют як за даними НБУ¹⁶, так і Міжбанку¹⁷.

Загальна вартість техніки в іноземній валюті (надана ТОВ «СУЧАСНІ ВАНТАЖІВКИ» до набрання чинності Постановою № 883), перерахована за курсом на 20.12.2021 (дата укладення договору), становила 27 577,7 тис. грн, тоді як загальна вартість укладених договорів купівлі-продажу відповідно до очікуваної вартості, сформованої згідно з комерційними пропозиціями ТОВ «Сучасні вантажівки», поданими у гривнях після набрання чинності Постановою № 883, – 31 356,5 тис. гривень. Різниця між цими вартостями у 3 778,8 тис. грн, з яких 20 відсотків – різниця між розрахунковим та фактично сплаченим авансовим платежем, **свідчить про неекономне використання коштів субвенції на суму 755,7 тис. гривень**.

4.3. Невиконання умов договорів фінансового лізингу, договорів купівлі-продажу та використання бюджетних коштів з порушенням законодавства

Встановлено факти оплати авансового платежу за техніку у повному обсязі на загальну суму 1 977,2 тис. грн, з них 1 412,8 тис. грн – кошти субвенції, яку постачальниками не поставлено; втрати доходів від незастосування курсової різниці та невідображення в податковій звітності одержаних доходів – 1 905,2 тис. грн; оплати невиконаних будівельних робіт, за які за рахунок залишку коштів субвенції зайво сплачено 354,3 тис. грн; використання коштів субвенції з порушенням Порядку та

¹⁶ <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates?date=20.12.2021&period=daily>.

¹⁷ <https://minfin.com.ua/ua/currency/mb/archive/eur/20-12-2021/>.

умов № 883 – 15 984,0 тис. гривень. За результатами аудиту до державного бюджету повернено 1 439,3 тис. гривень.

Так, КП «МКГ» (Львівська область) укладено з АТ «Укресімбанк» договір фінансового лізингу від 05.01.2022 № 22-1LL0001 (далі – договір № 22-1LL0001) на придбання 3 од. спецтехніки¹⁸. Кошти субвенції (1 581,2 тис. грн) та співфінансування з місцевого бюджету на здійснення авансових платежів за договором № 22-1LL0001 КП «МКГ» перераховано на рахунок лізингодавця (АТ «Укресімбанк») у повному обсязі.

Згідно з умовами укладених тристоронніх договорів купівлі-продажу ТОВ «Торговий дім «Будшляхмаш» зобов'язалося **протягом 60 календарних днів**, а ТОВ «Торговий дім «Альфатех» – **до 31.05.2022** поставити техніку за умови оплати АТ «Укресімбанк» постачальникам вартості техніки, але банком зобов'язання за договором № 22-1LL0001 та відповідним договором купівлі-продажу комунальної техніки **не були виконані**. Листом від **24.02.2022** № 060130/5673-22 АТ «Укресімбанк» повідомило КП «МКГ» про **неможливість виконання договірних зобов'язань** у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні.

ТОВ «Торговий дім «Будшляхмаш» листом від **21.07.2022** № 940 повідомило КП «МКГ», що у зв'язку зі збройною агресією РФ, введенням воєнного стану та проведенням активних бойових дій на території України **немає можливості виконати** взяті на себе договірні зобов'язання за договором купівлі-продажу № 060-00/4/050122, та висловило прохання розглянути можливість укладення додаткової угоди про розірвання договору купівлі-продажу.

У подальшому постачальниками техніки (ТОВ «Торговий дім «Альфатех», ТОВ «Торговий дім «Будшляхмаш») **зобов'язання** за договорами купівлі-продажу **не виконано**.

Враховуючи звернення КП «МКГ» щодо невиконання лізингодавцем умов договору фінансового лізингу № 22-1LL0001, рішенням сесії Городоцької міської ради №22/25-5127 від **17.11.2022** комунальному підприємству надано дозвіл на розірвання цього договору.

28.12.2022 КП «МКГ» скористалось своїм правом односторонньої відмови від договору № 22-1LL0001 та договорів купівлі-продажу комунальної техніки від 05.01.2022 № 060-00/4/050122 та № 060-00/3/050122, про що повідомило банк з одночасною вимогою повернути сплачені кошти за цими договорами у загальній сумі 1 662,0 тис. гривень. **30.01.2023** АТ «Укресімбанк» (покупець), ТОВ «Торговий дім «Будшляхмаш» (продавець) та КП «МКГ» укладено договір про розірвання договору купівлі-продажу № 060-00/4/050122.

У результаті банком повернено 21.02.2023 комунальному підприємству авансовий платіж у сумі 564,4 тис. грн та комісію за надання фінансового

¹⁸ Вакуумна машина КО-503В-55 з насосом Jugor PNR-124 720 м куб/год, з відвалом поворотним на шасі Daewoo HC2AA (або еквівалент); повноповоротний гусеничний одноковшевий мініекскаватор Bobcat E37 із навісним обладнанням; автогрейдер Shantui SG16-3 з переднім бульдозерним відвалом і розпушувачем.

лізингу (4,5 тис. грн), яке в свою чергу перерахувало (27.02.2023) ці кошти до державного бюджету.

Водночас станом на **22.03.2023**, тобто через півтора місяця від підписання договору про розірвання, АТ «Укрексімбанк» **не повернуло** КП «МКГ» **1 093,1 тис. грн** (у тому числі субвенції – 1 016,8 тис. грн), сплачених для придбання техніки за договором купівлі-продажу № 060-00/3/050122 у ТОВ «Торговий дім «Альфатех», чим порушено умови пункту 13.6 договору № 22-1LL0001 та вимоги абзацу четвертого частини першої статті 17 Закону № 1201.

Довідково. Відповідно до абзацу четвертого частини першої статті 17 Закону № 1201 у разі, якщо об'єкт фінансового лізингу не передано лізингодавцю продавцем (постачальником), а лізингодавець використав кошти (зокрема авансовий платіж), отримані від лізингоодержувача, для сплати продавцю (постачальнику) за цей об'єкт фінансового лізингу до того, як лізингоодержувач скористався своїм правом односторонньої відмови від договору фінансового лізингу, лізингодавець повинен письмово повідомити продавця (постачальника) про таку відмову протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення лізингоодержувача про односторонню відмову від договору фінансового лізингу і повернути лізингоодержувачу кошти (зокрема авансовий платіж) не пізніше трьох робочих днів з дня повернення коштів лізингодавцю продавцем (постачальником), який зобов'язаний повернути лізингодавцю кошти, отримані від такого лізингодавця, протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення лізингодавця.

У пункті 13.6 Загальних умов фінансового лізингу (додаток 1 до договору № 22-1LL0001) також, зокрема, передбачено, що авансовий платіж повертається не пізніше 3 (трьох) банківських днів з дати повернення продавцем лізингодавцю авансу, сплаченого лізингодавцем на виконання умов договору купівлі-продажу об'єкта фінансового лізингу.

Для пояснення причин невиконання лізингодавцем обов'язку повернення (у триденний строк) бюджетних коштів (авансового платежу) у зв'язку з односторонньою відмовою (з 28.12.2022) від договору фінансового лізингу, до аудиту надано лист АТ «Укрексімбанк» від 21.03.2023 КП «МКГ», де, зокрема, зазначено: «За договором купівлі-продажу № 060-00/4/050122 від 05.01.2022 отримано згоду ТОВ «Торговий дім «Будшляхмаш» на повернення авансового платежу... За договором купівлі-продажу № 060-00/3/050122 від 05.01.2022 згоду від ТОВ «Торговий дім «Альфатех» **не отримано**, відповідно авансовий платіж в сумі 1 085,0 тис. грн та комісія за надання фінансового лізингу 8,1 тис. грн **не були повернуті продавцем техніки**».

Аудит засвідчив, що 26.12.2022 АТ «Укрексімбанк» отримало від КП «МКГ» повідомлення (лист № 358 від 22.12.2022) про відмову з 28.12.2022 в односторонньому порядку від договору № 22-1LL0001 та договору купівлі-продажу № 060-00/3/050122 від 05.01.2022.

Станом на **22.03.2023** (час завершення аудиту) АТ «Укрексімбанк» не повернуло перераховані (04.02.2022) КП «МКГ» кошти в сумі 1 093,1 тис. грн: авансовий платіж за договором № 22-1LL0001 – 1 085,0 тис. грн (у тому числі за рахунок субвенції – 1 016,8 тис. грн) та комісія за надання фінансування за договором фінансового лізингу – 8,1 тис. гривень.

Згідно з інформацією та матеріалами, отриманими для аудиту від КП «МКГ», **комунальне підприємство** як лізингоодержувач **не здійснювало нарахування** та, відповідно, не вживало заходів для пред'явлення вимоги щодо сплати **неустойки (пені)**, передбаченої частиною третьою статті 17 Закону №1201, через невиконання лізингодавцем та/або продавцем (постачальником) обов'язку повернення коштів (зокрема авансового платежу)

у встановлений частинами першою та другою цієї статті строк. У результаті КП «МКГ» втратило можливість отримати доходи від застосування штрафних санкцій.

Станом на 22.03.2023 (день завершення аудиту) **контрольною групою Рахункової палати розраховано неустойку (пеню) в сумі 113, 8 тис. гривень.¹⁹**

У результаті вжитих під час аудиту заходів впливу до банку, в квітні 2023 року КП «МКГ» надало контрольній групі підтвердні документи (банківську виписку та платіжні доручення) щодо повернення (12.04.2023) АТ «Укрексімбанк» авансового платежу за договором фінансового лізингу в сумі 1 085,0 тис. грн, з яких **1 016,8 тис. грн** КП «МКГ» перерахувало до державного бюджету.

ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» (Одеська область) та АТ «Укрексімбанк» укладено договір фінансового лізингу від **24.12.2021** № 21-68 LL0001 (далі – договір № 21-68 LL0001) про придбання сміттевозу Мікро на шасі МАЗ-4371; АТ «Укрексімбанк», ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» та Дочірнім підприємством «Автомаз-Україна» (далі – ДП «Автомаз-Україна») – тристоронній договір купівлі-продажу від 24.12.2021 № 063-00/5/241221. Відповідно до заяви про надання послуг фінансового лізингу та рахунка АТ «Укрексімбанк» від 07.02.2022 № 1, ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» перерахувало авансовий платіж у сумі **396,0 тис. грн**, але постачальник техніки (ДП «Автомаз-Україна») не виконав зобов'язань за договорами купівлі-продажу. ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» 09.06.2022 надіслало лист-претензію до АТ «Укрексімбанк» та ДП «Автомаз-Україна» з проханням розірвати договір № 21-68LL0001, тристоронній договір купівлі-продажу № 063-00/5/241221 та повернути перерахований авансовий платіж у сумі 396,0 тис. гривень. **Станом на квітень 2023 року** ДП «Автомаз-Україна», **більш як рік** з дати перерахування авансового платежу (10.02.2022), **техніки ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» не поставлено.**

Враховуючи неможливість ДП «Автомаз-Україна» повернути авансовий платіж (арешт активів на підставі відкритого кримінального провадження (в тому числі рахунків у банках)) та АТ «Укрексімбанк» – задовольнити клопотання щодо повернення авансового платежу, що в свою чергу не дає згоди на дострокове розірвання зазначених угод, ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» під час аудиту **23.03.2023** подало позовну заяву до Господарського суду м. Києва про розірвання договору фінансового лізингу № 21-68 LL0001 та стягнення з АТ «Укрексімбанк» на користь ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» коштів, сплачених останнім як авансовий платіж, у сумі 396,0 тис. грн (судова справа 910/4500/23).

Господарським судом міста Києва ухвалою від 27.03.2023 залишено без руху позовну заяву ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» через виявлення недоліків та встановлено строк і спосіб для їх усунення.

¹⁹ Пеня = сума заборгованості × подвійна облікова ставка НБУ (відс./100 відс. × кількість днів прострочення / кількість днів у році.

Згідно з ухвалою Господарського суду міста Києва від 10.04.2023 позовну заяву ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» повернено без розгляду та зазначено: в установлений строк позивач не доікни позовної заяви не усунув та змінив предмет і підстави первісного позову, заявивши нові самостійні вимоги про розірвання договору купівлі-продажу від 24.12.2021; у позовній заяві об'єднано вимоги про розірвання договору від 24.12.2021 № 21-68LL001 та розірвання договору купівлі-продажу від 24.12.2021, які не зв'язані між собою підставами виникнення та поданими доказами, сумісний розгляд цих вимог суттєво утруднить вирішення спору.

АТ «Укресімбанк» при укладанні з **КП БРЕД** (Хмельницька область) договору фінансового лізингу від 17.12.2021 № 21-16LL0001 **не встановило** графіка сплати та погашення КП БРЕД лізингових платежів, у тому числі сплаченого авансового платежу у сумі 3 265,9 тис. грн, чим не дотримано вимоги пункту 4 частини другої статті 14 Закону № 1201. Пояснень щодо зазначеного недоліку не надано.

Крім того, при укладанні та підписанні договору про розірвання від 19.04.2023 до договору купівлі-продажу від 17.12.2021 № 070-00/5/171221 з ТОВ «СУЧАСНІ ВАНТАЖІВКИ» за участі АТ «Укресімбанк», **КП БРЕД** не враховано вимог частини другої статті 524 та частини другої статті 533 Цивільного кодексу України щодо оплати коштів за договором у грошовому еквіваленті, якою є іноземна валюта (євро), з **перерахуванням її на дату проведення платежу** за курсом Міжбанку у національній валюті (станом на 19.04.2023 – 40,0791 грн за 1 євро). Сума до повернення, за розрахунками контрольної групи Рахункової палати, мала становити 3 292,1 тис. грн, що на 756,9 тис. грн більше, ніж визначено договором про розірвання – 2 538,2 тис. гривень.

Довідково. Договором купівлі-продажу № 070-00/5/171221 від 17.12.2022 передбачалося постачання техніки в кількості 3 од. вартістю 410,7 тис. євро з урахуванням курсу Міжбанку на 09.12.2021 в розмірі 30,5945 грн за 1 євро, що становить 12 565,16 тис. гривень.

При цьому у договорі про розірвання від 19.04.2023 сума авансового платежу, сплаченого АТ «Укресімбанк» за договором купівлі-продажу від 17.12.2021 № 070-00/5/171221, яка підлягала поверненню ТОВ «СУЧАСНІ ВАНТАЖІВКИ», визначена у національній валюті (гривня) **без її грошового еквіваленту в іноземній валюті (євро)** на дату проведення платежу за курсом Міжбанку.

Станом на 25.04.2023 авансовий платіж у сумі 2 538,2 тис. грн, який за договором № 070-00/5/171221 перерахований ТОВ «СУЧАСНІ ВАНТАЖІВКИ», згідно з казначейською випискою від 24.04.2023 перераховано АТ «Укресімбанк» на рахунок КП БРЕД у повному обсязі. Як наслідок, при поверненні ТОВ «СУЧАСНІ ВАНТАЖІВКИ» авансового платежу за договором про розірвання, в якому не враховано вимоги Цивільного кодексу України, територіальною громадою Хмельницької міської ради втрачено доходів у сумі **756,9 тис. гривень**.

Пунктом 4 Порядку та умов № 883 визначено, що субвенція **надається** для розвитку комунальної інфраструктури, у тому числі для придбання комунальної техніки, **та спрямовується комунальним підприємствам на**

здійснення авансового платежу за договором фінансового лізингу, дозвіл на укладення якого надано відповідним органом місцевого самоврядування та предметом якого є майно, яке визначене індивідуальними ознаками, відповідає критеріям основних засобів відповідно до законодавства та призначене для здійснення заходів благоустрою населеного пункту.

У пункті 5 Порядку та умов № 883 визначено умови надання субвенції: спрямування субвенції для комунальних підприємств на здійснення авансового платежу за договором фінансового лізингу; спроможність комунальних підприємств на подальше здійснення лізингових платежів за договором фінансового лізингу за рахунок коштів місцевого бюджету. Відбір клопотань, поданих органами місцевого самоврядування, здійснювався з урахуванням цих положень.

Згідно з пунктом 48 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу субвенції – міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції.

Аудитом встановлено, що рішеннями Чернігівської міської ради від 24.12.2020 № 3/VIII-29²⁰, від 25.11.2021 № 13/VIII-20²¹, від 23.12.2021 № 15/VIII-12²² кошти субвенції у сумі 16 713,0 тис. грн зараховані до доходів спеціального фонду бюджету (**бюджет розвитку**) Чернігівської міської територіальної громади та спрямовані на заходи з виконання програми розвитку ЖКГ шляхом перерахування коштів на банківські рахунки КП «АТП-2528» **як внесок до статутного капіталу** без включення комунального підприємства до мережі одержувачів бюджетних коштів.

Планувалося, що КП «АТП-2528» у 2021 році за рахунок коштів субвенції та інших коштів придбає за договором фінансового лізингу 17 одиниць комунальної техніки згідно з переліком обладнання та транспортних засобів, зокрема спеціального призначення, що містився у комерційній пропозиції АТ «Укрексімбанк», на загальну суму 89 790,0 тис. грн (з яких 16 713,0 тис. грн – кошти субвенції для здійснення авансового платежу). З урахуванням коригування комерційної пропозиції в листопаді 2021 року, заплановану кількість придбання техніки зменшено до 15 од. вартістю 83 700,0 тис. гривень. **Фактично комунальної техніки у 2021 році не придбавалося.**

Довідково: стаття 71 Бюджетного кодексу²³ передбачає, що надходження бюджету розвитку місцевих бюджетів включають, зокрема, капітальні трансферти (субвенції) з інших бюджетів. Внески органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування до статутного капіталу суб'єкта господарювання належать до витрат бюджету розвитку місцевих бюджетів. Капітальні видатки бюджету розвитку спрямовуються, зокрема, на будівництво, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства.

Водночас після відміни двох тендерних процедур у зв'язку з поданням до участі менше двох тендерних пропозицій, у 2022 році постійною комісією Чернігівської міської ради з питань комунальної власності, бюджету та фінансів у

²⁰ «Про бюджет Чернігівської міської територіальної громади на 2021 рік».

²¹ «Про бюджет Чернігівської міської територіальної громади на 2022 рік».

²² «Про внесення змін і доповнень до рішення міської ради від 24 грудня 2020 року № 3/ VIII-29 «Про бюджет Чернігівської міської територіальної громади на 2021 рік» зі змінами № 4/VIII-9, № 5/VIII-13, № 6/VIII-15, № 7/VIII-15, № 8/VIII-11, № 9/VIII-16, № 10/VIII-34, № 11/VIII-14, № 12/VIII-18, № 13/VIII-18»).

²³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

межах виконання заходів з територіальної оборони прийнято рішення від **29.11.2022** № 23 про спрямування залишку коштів субвенції у сумі 16 713,0 тис. грн **як внеску до статутного капіталу** КП «АТП-2528» для придбання комунальної техніки замість знищеної та пошкодженої. Рішенням Чернігівської міської ради від 20.12.2022 № 684²⁴ внесено зміни до статуту КП «АТП-2528» у частині збільшення статутного капіталу підприємства на **15 984,0 тис. грн** до 196 432,9 тис. гривень.

Слід зауважити, що **умовами надання субвенції передбачено гарантування органами місцевого самоврядування забезпечення співфінансування з місцевих бюджетів** на подальше здійснення лізингових платежів, тобто придбання комунальної техніки повинно відбуватися із залученням коштів місцевого бюджету, а не лише за рахунок коштів отриманої субвенції.

Довідково. Пунктом 11 розділу «Прикінцеві положення» Закону № 1082 установлено, що на кінець 2021 року, як виняток з положень частини дванадцятої статті 23 та частин першої і другої статті 57 Бюджетного кодексу, залишки коштів за окремими субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам, наданими з державного бюджету у 2021 році (а саме за кодами програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 2311700, 2411030, 2511240, 2761230, 2761490, 2911050, 2911060, 3121120, 3411220, 3511100, 3511210), та за субвенцією, наданою з державного бюджету у 2020 році за кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету 3131310, зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів для здійснення відповідних витрат у 2022 році з урахуванням їх цільового призначення.

Отже, Чернігівською міською радою залишки коштів субвенції у сумі 15 984,0 тис. грн спрямовано для КП «АТП-2528» для **поповнення статутного капіталу** на придбання 2 од. багатофункціональних підмітально-прибиральних машин у комплекті з навісним обладнанням. При цьому **проведено процедуру відкритих торгів з особливостями закупівлі зазначеної комунальної техніки у межах виконання заходів з територіальної оборони**. Зазначене свідчить про використання **15 984,0 тис. грн** залишків коштів субвенції з недотриманням вимог пункту 5 Порядку та умов № 883 та без досягнення максимального результату.

Управлінням праці та соціального захисту населення Уманської міської ради (далі – УПСЗН) підписано 16.12.2022, 23.12.2022 з **ТОВ «ЕД ТЕМП»** акти приймання виконаних будівельних робіт № 2, № 3 (далі – акт № 2, № 3) на капітальний ремонт приміщення соціального готелю Центру інтегрованих соціальних послуг (далі – соцготель), корпус № 4, с. Дмитрушки-2, вартість яких становить 6 349,5 тис. грн, з них за рахунок залишку коштів субвенції 5 644,7 тис. гривень. Роботи за актом № 2 виконані за 31 календарний день, актом № 3 – за 38 календарних днів від дати укладання 15.11.2022 договору № 93.

Під час проведення 03.05.2023 контрольною групою Рахункової палати огляду на об'єкті встановлено: до цих актів внесено недостовірні (завищені) відомості, зокрема, щодо улаштування армосітки, шпаклювання стін мінеральною шпаклівкою, фарбування полівінілацетатними водоемульсійними сумішами (фарба інтер'єрна) стін на загальній площі 53,96 м²; облицювання поверхонь стін керамічними плитками у кількості

²⁴ «Про затвердження Статуту комунального підприємства «АТП-2528» Чернігівської міської ради у новій редакції».

14,69 м²; установлення опалювальних радіаторів сталевих у кількості 20 шт. та окремих робіт, передбачених Локальним кошторисом до Договірної ціни, затвердженим наказом УПСЗН від 15.11.2022 № 189 (зокрема улаштування натяжної стелі обсягом 253,66 м²). Підприємцем виконано облицювання стін у кімнатах керамічними плитками, хоча ці роботи не передбачені Локальним кошторисом, та в окремих місцях улаштовано підвісну стельову конструкцію «Армстронг». У цілому ТОВ «ЕД ТЕМП» до актів № 2 і № 3 включено вартість **невиконаних робіт** на загальну суму **147,9 тис. гривень**.

Акти № 2, № 3 від УПСЗН підписано заступником начальника управління, директором Центру інтегрованих соціальних послуг УПСЗН та посадовою особою ТОВ «ЕД ТЕМП». Оплату робіт здійснено в грудні 2022 року, в тому числі за рахунок залишків коштів субвенції.

ТОВ «ВІРА НОВА» 27.12.2022 підписано акти виконаних будівельних робіт №№ 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5 (далі – акт №№ 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5) на капітальний ремонт корпусів «А» і «В» за адресою: пров. Аркаса, 4, м. Умань Черкаської області, оплату здійснено за рахунок залишку коштів субвенції у сумі 4 205,49 тис. гривень. Роботи за актами 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5 виконані за 11 календарних днів від дати укладання договору від 16.12.2022 № 125.

Під час проведення 03.05.2023 огляду на об'єкті будівництва «Капітальний ремонт Корпусів «А» і «В» для розміщення внутрішньо переміщених (евакуйованих) осіб за адресою: провулок Аркаса, 4, м. Умань Черкаської області» встановлено: **до цих актів внесено невиконані роботи**, зокрема, у корпусі «А» не підтверджено виконання робіт на площі 55 м² з ущільнення ґрунту щебнем; улаштування підстильного шару бетонного, армування підстиляючих шарів і надбетонки, улаштування бетонної стяжки товщиною 20 мм. Виконання поліпшеного штукатурення поверхонь стін всередині будівлі цементно-вапняним або цементним розчином по каменю та бетону на площі 87,42 м² завершено незадовго до огляду, оскільки цементний розчин ще не застиг, залишки цього розчину виявлено в ємності.

Не підтверджено виконання робіт з улаштування ринв підвісних, навішування водостічних труб, колін, відливів і лійок з готових елементів тощо, вартість яких включено до акта № 1/2 (за № з/п 45-58). На час огляду окремі роботи здійснювалися із застосуванням матеріалу компанії PROFiL, в той час як до акта № 1/2 у грудні 2022 року включені матеріали виробника Replast plastic products - River. Щодо утеплення покриттів стелі за розділом «стелі-перекриття», то на горищі розгорнуто мінеральну вату, виготовлену у вигляді рулонів, хоча до акта № 1/2 включено утеплення покриттів плитами із мінеральної вати насухо в 2 шари (№ з/п 74) – 284 м²; утеплення покриттів плитами із мінеральної вати в один шар (№ з/п 75) – 284 м²; плити теплоізоляційні з мінеральної вати товщиною 100 мм – 570 м².

За результатами обстеження у корпусі «В» виконаних робіт, включених до акта № 1/3, контрольною групою підтверджено лише виконання робіт з відновлення експлуатаційних показників і підсилення несучих елементів будівлі, а саме побудовані зовнішні і внутрішні стіни будівлі, фундаменти під цими стінами тощо, що належить до робіт з реконструкції, хоча договором

від 16.12.2022 № 125 передбачено капітальний ремонт. Щодо виконання робіт, включених до акта № 1/4, засвідчено, зокрема, розбирання покриттів покрівлі, лат, крокв зі стояками та підкосами, горищних перекриттів на будівлі корпусу «В».

У цілому ТОВ «ВІРА НОВА» до актів за ф. КБ-2в **зайво включено** вартість матеріалів та виконаних робіт на суму **206,4 тис. гривень**.

Акти №№ 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5 зі сторони УПСЗН підписано заступником начальника, директором Центру інтегрованих соціальних послуг УПСЗН та посадовою особою ТОВ «ВІРА НОВА». Оплату робіт здійснено за рахунок залишків коштів субвенції в грудні 2022 року на загальну суму 4 205,5 тис. грн (акти № 1/1 на суму 469,9 тис. грн, № 1/2 – 2 122,2 тис. грн, № 1/3 – 972,2 тис. грн, № 1/4 – 439,3 тис. грн, № 1/5 – 201,8 тис. гривень).

За таких обставин має місце включення до актів невиконаних робіт та матеріалів, які не використовувалися, що свідчить про наявність у діях посадових осіб замовника і виконавця робіт ознак кримінального правопорушення, передбаченого статтею 366 Кримінального кодексу України, – службове підроблення, тобто складання, видача службовою особою завідомо неправдивих офіційних документів, внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей, інше підроблення офіційних документів.

Під час аудиту підрядниками – ТОВ «ЕД ТЕМП», ТОВ «ВІРА НОВА» – повернено на рахунок УПСЗН зайво отримані кошти (ТОВ «ЕД ТЕМП» – 147,9 тис. грн та ТОВ «ВІРА НОВА» – 206,4 тис. грн), які в подальшому в сумі 354,3 тис. грн перераховано до державного бюджету, та забезпечено виконання окремих робіт.

Слід зазначити, що включення підрядником до актів недостовірної інформації щодо виконаних будівельних робіт, їх вартості тощо вплинуло на визначення доходу підрядника, сплату ним в повному обсязі податків і військового збору.

Так, за період, що досліджувався, ТОВ «ВІРА НОВА» за договором від 16.12.2022 № 125, укладеним з УПСЗН, до актів за ф. КБ-2в за грудень 2022 року №№ 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5 включило витрати на заробітну плату у сумі 956,9 тис. гривень. З урахуванням податку на додану вартість у сумі 191,4 тис. грн, загальна сума відповідних витрат, включених підрядником до вартості виконаних будівельних робіт та сплачених УПСЗН (замовником) за рахунок бюджетних коштів, становить **1 148,3 тис. гривень**.

У той же час, згідно з інформацією Державної податкової служби України від 06.06.2023, отриманою на запит Рахункової палати після проведення аудиту (лист від 04.05.2023 № 5732/5/99-00-24-01-01-05), ТОВ «ВІРА НОВА» за даними податкової звітності IV кварталу 2022 року відзвітувалося так: кількість найманих працівників – 0, сума доходу за ознакою «101» – 0, сума податку на доходи фізичних осіб – 0, сума військового збору – 0.

Такі дії мають ознаки кримінального правопорушення за статтями 212, 212-1 Кримінального кодексу України – ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове

державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, а також порушення законодавства про працю, визначеного абзацом третім статті 265 КЗпП, – фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) та виплата заробітної плати (винагороди) без нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Про зазначене згідно з частиною першою статті 41 Закону України «Про Рахункову палату» поінформовано Бюро економічної безпеки України (лист від 12.06.2023 № 18-1269).

4.4. Порушення законодавства про публічні закупівлі

Встановлено факти невідхилення замовниками закупівлі тендерних пропозицій учасників через невідповідність умовам технічної специфікації та іншим вимогам тендерної документації на загальну суму 6107,3 тис. гривень²⁵.

КП «Полігон Екологія» (Івано-Франківська область) в порушення вимог абзацу першого пункту 2 частини першої статті 31 Закону № 922 не відхилено тендерної пропозиції АТ «Укресімбанк», яка не відповідала умовам технічної специфікації та іншим вимогам щодо предмета закупівлі тендерної документації: оприлюднений проект договору фінансового лізингу (файл «Проект договору, що використовується учасником.docx» 25.11.2021 17:35) за структурою (положення, розділи, додатки) та змістом не відповідав вимогам до проекту договору, зазначеним у додатку 5 до тендерної документації.

Довідково. КП надано таке пояснення: «Під час розгляду тендерної пропозиції Учасника АТ «Укресімбанк» тендерним комітетом КП «Полігон Екологія» було прийнято протокольне рішення, про те що даний учасник відповідає всім технічним та кваліфікаційним критеріям, та відсутні підстави для відмови йому в участі згідно зі статтею 17 Закону України «Про публічні закупівлі». Протокольним рішенням Замовника поданий проект договору Учасником вважається правомірним згідно з пункту 3.3 частини третьої «Проект договору про закупівлю» Розділу VI «Результати торгів та укладання договору про закупівлю» тендерної документації, а саме: «зазначені в додатку № 5 умови договору не є остаточними і вичерпними, і можуть бути доповнені і скориговані під час укладання договору з учасником-переможцем в залежності від специфіки предмету, характеру, інших умов конкретного договору».

Без складання повідомлення з вимогою усунути невідповідності в електронній системі закупівель, власника зазначеної тендерної пропозиції визначено переможцем торгів. У подальшому з АТ «Укресімбанк» укладено договір фінансового лізингу від 20.12.2021 № 21-1LL0017 із загальною сумою лізингових платежів 3 799,8 тис. грн, що на 461,2 тис. грн менше від цінової пропозиції переможця торгів (4 261,0 тис. гривень).

Довідково. Згідно з поясненнями КП «розбіжність між загальною вартістю договору, з урахуванням авансового платежу менше за цінову пропозицію переможця торгів на 461 214,41 грн за рахунок вартості відсутнього навісного обладнання. Переможець торгів на даних умовах був визнаний на підставі протоколу засідання тендерного комітету».

При огляді 27.04.2023 обладнання на території КП «Полігон Екологія» встановлено наявність техніки (екскаватор JSB з додатковим обладнанням) вартістю 3 470,0 тис. грн, яка використовується за призначенням в господарських цілях для здійснення заходів з благоустрою населеного пункту

²⁵ КП «Полігон Екологія» – 3 799,8 тис. грн, грн; ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» – 2 307,5 тис. гривень.

(дорожні роботи та санітарна очистка).

За результатами аудиту складено протокол про адміністративне правопорушення стосовно особи, яка у відповідний період здійснювала повноваження голови тендерного комітету комунального підприємства та вчинила правопорушення, передбачене частиною третьою статті 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення: укладення з учасником, який став переможцем процедури закупівлі, договору про закупівлю, умови якого не відповідають вимогам тендерної документації та/або тендерної пропозиції переможця процедури закупівлі. Відповідно до постанови Коломийського міського районного суду від 03.08.2023 до адміністративної відповідальності притягнуто уповноважену особу за вчинення правопорушення та накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу на користь держави у розмірі 1500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить **25,5 тис. гривень**.

ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» (Одеська область) в порушення вимог пунктів 1, 2 частини першої статті 31 Закону № 922 не відхилено тендерної пропозиції АТ «Укрексімбанк», яка не відповідала умовам тендерної документації. Зокрема, учасник надав тендерну пропозицію із зазначенням терміну дії 90 днів, що відповідає формі, встановленій додатком 1 до тендерної документації, проте суперечить вимогам підпункту 4.1 пункту 4 розділу III тендерної документації (тендерні пропозиції вважаються дійсними протягом 120 днів із дати кінцевого строку подання тендерних пропозицій). У формі тендерної пропозиції (файли «Тендерна пропозиція.doc», «Тендерна пропозиція_Переможець.doc») в пункті «Найменування предмета закупівлі відповідно до тендерної документації» зазначено: «Послуги фінансового лізингу на придбання – Гусеничний бульдозер та Компактор», хоча відповідно до пункту 4.1 розділу I тендерної документації предметом закупівлі є ДК 021:2015 код 66110000-4 – **Банківські послуги** (66114000-2 Послуги фінансового лізингу, послуги фінансового лізингу МАЗ-4371, або еквівалент). У подальшому з цим учасником укладено договір від 24.12.2021 № 21-68LL0001 на суму **2 307,5 тис. грн**, який 19.03.2023 розірвано комунальним підприємством в односторонньому порядку.

Довідково. Позовна заява до Господарського суду м. Києва від 23.03.2023, судова справа за номером 910/4500/23. Згідно з ухвалою Господарського суду міста Києва від 27.03.2023 залишено без руху позовну заяву ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» через виявлення недоліків та встановлено строк і спосіб для їх усунення. Ухвалою Господарського суду міста Києва від 10.04.2023 повернено без розгляду позовну заяву ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» і зазначено, що в установленій строк позивач недовік позовної заяви не усунув та змінив предмет і підстави первісного позову, заявивши нові самостійні вимоги про розірвання договору купівлі-продажу від 24.12.2021; у позовній заяві об'єднано вимоги про розірвання договору фінансового лізингу № 21-68LL001 від 24.12.2021 та договору купівлі-продажу від 24.12.2021, які не зв'язані між собою підставами виникнення та поданими доказами, сумісний розгляд цих вимог суттєво утруднить вирішення спору.

За результатами аудиту складено протокол про адміністративне правопорушення стосовно уповноваженої особи, відповідальної за організацію та проведення процедур закупівель (головного бухгалтера ККП «БАЛТАКОМУНСЕРВІС»), яка вчинила правопорушення, передбачене частиною третьою статті 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення: укладення з учасником, який став переможцем процедури

закупівлі, договору про закупівлю, умови якого не відповідають вимогам тендерної документації та/або тендерної пропозиції переможця процедури закупівлі. Відповідно до постанови Балтського районного суду від 09.05.2023 **до адміністративної відповідальності притягнуто** уповноважену особу за вчинення правопорушення та накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу на користь держави у розмірі 1500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить **25,5 тис. гривень**.

Державну аудиторську службу України поінформовано (лист від 17.04.2023 № 18-767) про факти вчинення порушень законодавства, відповідальність за які встановлена частиною першою статті 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

4.5. Інші порушення бюджетного та податкового законодавства

Встановлено інших порушень бюджетного та податкового законодавства на загальну суму 8 927,6 тис. гривень.

Пунктом 23 частини першої статті 26 Закону № 280 визначено: вирішення питань щодо розгляду прогнозу місцевого бюджету, затвердження місцевого бюджету, **внесення змін до нього**, затвердження звіту про виконання відповідного бюджету проводиться **виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради**. Всупереч цим вимогам та частини п'ятої статті 23 Бюджетного кодексу, **Хмельницька міська рада** рішенням від 23.12.2020 № 14 «Про бюджет Хмельницької міської територіальної громади на 2021 рік»²⁶ надала право фінансовому управлінню міської ради при надходженні (зменшенні) у міжсесійний період дотацій, субвенцій з державного та місцевих бюджетів збільшувати (зменшувати) обсяг доходів та видатків бюджету на суму одержаних коштів та проводити розподіл (перерозподіл) зазначених трансфертів між кодами програмної класифікації видатків з подальшим інформуванням міської ради при затвердженні звіту про виконання бюджету за 2021 рік²⁷. Як наслідок, фінансовим управлінням на підставі рішень постійної комісії міськради з питань планування бюджету, фінансів та децентралізації, оформлених протоколами від 21.12.2021 № 34 та від 28.12.2021 № 35, внесено зміни до бюджету територіальної громади на 2021 рік, зокрема, збільшено його дохідну та видаткову частини на суму отриманої субвенції, яка становить **3 277,6 тис. гривень**.

Бухгалтерією **КП «Яричів»** з недотриманням вимог підпункту 138.3.3 пункту 138.3 статті 138 Податкового кодексу при нарахуванні амортизації на тракторні самоскидні причепа 2ТСП-6 в кількості 2 од. первісною вартістю 195,83 тис. грн за од. застосовано строк корисного користування чотири роки замість належних п'яти, внаслідок чого за жовтень-грудень 2022 року зайво

²⁶ До якого упродовж 2021 року вносились зміни до дохідної та видаткової частин бюджету, в тому числі в зв'язку із надходженням з державного бюджету субвенції.

²⁷ Звіт про виконання бюджету Хмельницької міської територіальної громади за 2021 рік, затверджений рішенням позачергової 15-ї сесії Хмельницької міської ради від 09.03.2022 № 2, у додатку 1 якого відображено надходження доходів субвенції в сумі 3277,61 тис. грн, а у додатку 2 – видатки спеціального фонду за КПКВК МБ 1416090 в сумі 3265,91 тис. гривень.

нараховано **4,9 тис. грн** амортизації ((195,83 тис. грн/4 роки/12 м=4,08 тис. грн) мінус (195,83 тис. грн/5 років/12 м=3,26) = 0,82 тис. грн*2 од=1,64 тис. грн* 3 місяці). Цей недолік усунуто під час аудиту, що засвідчено бухгалтерською довідкою за березень 2023 року.

Уманською міською радою з недотриманням вимог абзацу першого частини четвертої статті 18 Закону України від 01.07.2004 № 1952-IV «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» понад десять років (з листопада 2012 року) не оформлено державної реєстрації права власності на земельну ділянку, на якій знаходиться будівля соцготелю, корпус № 4, с. Дмитрушки-2, на капітальний ремонт якої у 2022 році УПСЗН використано залишок коштів субвенції в сумі **5 645,1 тис. гривень**.

З огляду на цільове призначення земельної ділянки (згідно з відомостями Державного земельного кадастру: 09.01 «Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг») та те, що с. Дмитрушки-2 не входить до складу Уманської міської територіальної громади, створено передумови для втрати майна, яке знаходиться на цій земельній ділянці.

Висновки до розділу 4

Контрольними заходами на 21 об'єкті в 9 областях встановлено численні факти, що підтверджують загальний висновок про неефективне управління коштами субвенції у 2021 році та залишками цих коштів у 2022 році. Зокрема, на **восьми** об'єктах встановлено факти невикористання коштів субвенції і залишків цих коштів протягом тривалого часу (від семи до шістнадцяти місяців) на загальну суму **41 612,9 тис. грн**, з яких у подальшому до державного бюджету повернено 12 140,7 тис. гривень. Розпорядниками коштів субвенції за місцевими бюджетами це пояснено насамперед надходженням коштів в грудні 2021 року та непроведенням до кінця року торгів із закупівлі банківських послуг через відсутність необхідної кількості учасників.

Низка органів місцевого самоврядування навіть на неокупованих територіях до грудня 2022 року не спромоглася визначити напрями використання коштів і, за необхідності, рішеннями рад перерозподілити залишки коштів субвенцій на потреби територіальної оборони та тимчасово переміщених осіб.

Аудитом засвідчено **чотири** факти придбання комунальної техніки та обладнання до неї, які тривалий час (від чотирьох до чотирнадцяти місяців) не використовуються за призначенням, що свідчить про нерезультативне використання **2 969,9 тис. грн**, витрачених на їх придбання, з яких за рахунок залишків коштів субвенції – 2 953,6 тис. гривень.

Мало місце невиконання умов договорів фінансового лізингу і купівлі-продажу, зокрема, встановлено **два** випадки оплати авансового платежу за техніку у повному обсязі на загальну суму **1 977,2 тис. грн**, з них 1412,8 тис. грн – кошти субвенції, яку **не поставлено**.

Внаслідок незастосування курсової різниці при розірванні комунальними підприємствами договорів, однією тергромадою втрачено

доходів на суму **756,9 тис. гривень**. Ще **354,3 тис. грн** втрачено тергромадами через зайву оплату за рахунок залишку коштів субвенції невиконаних будівельних робіт. В іншому випадку в податковій звітності підрядника будівельних робіт (ТОВ "ВІРА НОВА") не відображено одержаних доходів на суму **1 148,3 тис. гривень**. Чернігівською міською радою з порушенням пункту 5 Порядку та умов № 883 залишки коштів субвенції в сумі **15 984,0 тис. грн** спрямовано на здійснення внеску до статутного капіталу комунального підприємства.

Встановлено факти невідхилення замовниками закупівлі тендерних пропозицій учасників через невідповідність умовам технічної специфікації та іншим вимогам щодо предмета закупівлі тендерної документації на загальну суму **6 107,3 тис. гривень**. Виявлено інших порушень бюджетного та податкового законодавства на загальну суму **8 927,6 тис. гривень**.

За результатами аудиту до державного бюджету повернено **1 439,3 тис. гривень**.

За фактами вчинення адміністративних правопорушень, передбачених частиною третьою статті 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення (порушення законодавства про закупівлі), складено два протоколи про адміністративні правопорушення, а також поінформовано Державну аудиторську службу України про факти вчинення порушень законодавства, відповідальність за які встановлена частиною першою статті 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Постановами районних судів до адміністративної відповідальності притягнуто дві уповноважені особи (на кожну накладено адміністративні стягнення у вигляді штрафів у розмірі 1500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 25,5 тис. грн).

5. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ ВІД ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

За розрахунками контрольної групи Рахункової палати, механізм фінансового лізингу і залучення **200,0 млн грн** субвенції мали у цілому забезпечити придбання для **93** комунальних підприємств комунальної техніки на **1 600,0 млн грн** (тобто створити значний мультиплікаційний ефект). За результатами проведених контрольних заходів та опрацювання отриманих від органів місцевого самоврядування відповідей на запити Рахункової палати встановлено, що 43 органами місцевого самоврядування з допомогою субвенції **планувалося придбати 250 одиниць техніки** для 54 комунальних підприємств.

Спрямування у 2021 році коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури **дало змогу окремим органам місцевого самоврядування забезпечити оновлення техніки** комунальних підприємств.

Завдяки сплаті за рахунок коштів субвенції авансових платежів на загальну суму **38 215,1 тис. грн** та подальшій сплаті лізингових платежів за рахунок коштів місцевих бюджетів, власних коштів комунальних

підприємств, **13** комунальними підприємствами **придбано 43 од.** комунальної техніки загальною вартістю **149 206,5 тис. грн** (з урахуванням процентної ставки і різних комісій), зокрема 1 мобільний комплекс зневоднення, 14 автомобілів спеціалізованих, 6 екскаваторів-навантажувачів, 1 бульдозер гусеничний, 2 навантажувачі, 3 автогрейдери, 1 автопідіймач, 3 розкидачі дорожніх сумішей, 12 одиниць обладнання до техніки.

Так, Хмельницькою міською тергромадою придбано 5 од. комунальної техніки на загальну суму 16 388,0 тис. грн, Черкаською міською тергромадою – 8 од. на загальну суму 27 519,8 тис. грн, Новояричівською селищною громадою Львівської області – 6 од. на загальну суму 2 575,0 тис. гривень.

Вартість придбаної комунальної техніки становила, зокрема: вантажного автомобіля марки IVECO Daily 60C16 3.0 HPI, Euro 6 з маніпулятором (кран-маніпулятор HIAB T-CLX 023-3+1) – **1 872,1 тис. грн**, піско-солерозкидача марки RASCO SOLID об'ємом 7 м³ в самоскиді FordTrucks 3542D DC зі сніжним відвалом – **2 176,0 тис. грн**, екскаватор-навантажувача BOBCAT B730R – **2 226,5 тис. грн**, гусеничного бульдозера Shantui SD 22 з одномісцевим розпушувачем (25 тонн) – **6 632,0 тис. грн**, компактера SHANTUI SR28RM (28 тонн) – **7 428,0 тис. гривень**.

Довідково. У мережі Інтернет²⁸ ціна уживаних гусеничних бульдозерів Shantui SD22 виробництва КНР 2021 -2022 років в Україні на 01.07.2023 становила 44 000 – 55 800 дол. США, що за курсом 40,490 грн за один доллар в еквіваленті на вітчизняну валюту – **1 644,0 – 2 085,0 тис. гривень**.

Разом з тим це **не вирішило проблеми повною мірою**, оскільки значна частина коштів субвенції (84 відс. отриманих) **не була використана у 2021 році та на початок 2022 року зберігалась у залишках на рахунках місцевих бюджетів**.

Так, у Миколаївській міській тергромаді планувалося придбати із залученням коштів субвенції 37 од. техніки для 4-х комунальних підприємств. Кошти субвенції надійшли до міського бюджету в повному обсязі, однак лише **29.12.2021**. Комунальними підприємствами («Миколаївкомунтранс», «Експлуатаційне лінійне управління автодоріг», «Миколаївська ритуальна служба», «Миколаївські парки») у грудні 2021 року розпочато проведення процедури закупівель банківських послуг, проте через місяць (28.01.2022 та 31.01.2022) ці процедури закупівлі відмінено з таких причин: у зв'язку із **відсутністю подальшої потреби або пропозицій банківських установ**, через скорочення видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт чи послуг.

Слід зауважити, що станом на 28.01.2022 фактичного скорочення видатків ще не відбувалося, а згідно з листами-клопотаннями комунальних підприємств, надісланими до Мінрегіону, потреба в закупівлі комунальної техніки була гострою.

У цілому, за інформаціями 43 тергромад, у 30²⁹ з них протягом 2021 – 2022 років за наявності коштів субвенції та залишків таких коштів

²⁸ <https://machineryline.ua/-/prodazh/buldozeri/SHANTUI/SD22--22092811161206462200>.

²⁹ Миколаївська МТГ, Білобожицька СТГ, Краснопільська СТГ, Тетіївська МТГ, Приютівська СТГ, Верхньодніпровська МТГ, Царичанська СТГ, Підберізіцьська СТГ, Червоноградська МТГ, Крупецька СТГ, Добровеличівська СТГ, Львівська МТГ, Хотинська МТГ, Городоцька МТГ, Коломийська МТГ, Бородчанська СТГ, Топорівська СТГ, Лановецька МТГ, Чернівецька МТГ, Дрогобицька МТГ, Хоростівська МТГ, Сарненська МТГ, Тростянецька МТГ, Знамянська МТГ, Корсунь-Шевченківська МТГ, Білгород-Дністровська МТГ, Балтська МТГ, Болградська МТГ, Вараська МТГ, Барська МТГ.

41 комунальним підприємством не придбано жодної одиниці комунальної техніки.

Отже, **соціально-економічний ефект** від виділення субвенції для придбання комунальної техніки **був мінімальним**, водночас залишки коштів субвенції стали суттєвою фінансовою підтримкою для територіальних громад у забезпеченні територіальної оборони та потреб внутрішньо переміщених осіб.

ВИСНОВКИ

1. Міністерством розвитку громад та територій України як головним розпорядником субвенції та окремими органами місцевого самоврядування 19 областей як розпорядниками субвенції за місцевими бюджетами не забезпечено ефективного використання у 2021 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, та у 2022 році – залишків коштів субвенції.

1.1. Касові видатки бюджетної програми за КПКВК 2761490 упродовж **2021 року** сукупно становили **32,1 млн грн**, або **16 відс.** отриманих коштів (197,4 млн гривень). Місцевими бюджетами у 2021 році **не використано субвенції на суму 165,3 млн грн** (або 84 відс. отриманих коштів), які станом на 01.01.2022 зберігались у залишках на рахунках місцевих бюджетів.

У **2022 році** касові видатки за залишками коштів субвенції загалом становили **114,2 млн грн** (або 69 відс.), з яких на придбання комунальної техніки, за розрахунками контрольної групи Рахункової палати, використано **6,1 млн грн** та потреби територіальної оборони, забезпечення безпеки та місць проживання внутрішньо переміщених осіб – **108,1 млн гривень**. Решту залишків коштів субвенції в сумі **51,1 млн грн** (31 відс.) місцевими бюджетами у грудні 2022 року повернено до державного бюджету.

Станом на 01.01.2023 залишків коштів субвенції на рахунках місцевих бюджетів не зберігалось.

1.2. За результатами аудиту встановлено факти **неефективного управління** коштами субвенції на загальну суму **71,4 млн грн**, використання бюджетних коштів з **порушеннями законодавства – 18,3 млн грн**, **нерезультативного використання** бюджетних коштів – **3,0 млн гривень**.

2. Нормативно-правове та організаційне забезпечення надання та використання субвенції було неповним, що впливало на ефективність використання коштів державного бюджету.

2.1. Субвенція затверджена у Державному бюджеті України за спеціальним фондом у квітні та загальним – у грудні 2021 року без розподілу між місцевими бюджетами. Розподіл субвенції між місцевими бюджетами розпорядженнями № 1647-р і № 1729-р у грудні 2021 року, за наявності необхідних коштів за спеціальним фондом державного бюджету з квітня 2021 року, спричинив несвоєчасне перерахування коштів субвенції місцевим бюджетам і, відповідно, їх неповне використання протягом 2021 року.

2.2. Порядком та умовами № 883 в цілому врегульовано надання

субвенції та придбання комунальної техніки із застосуванням механізму фінансового лізингу, організаційні засади якого визначені Законом № 1201.

Водночас Комісією не визначено конкретних якісних та кількісних вимірників (індикаторів) для оцінки клопотань заявників для включення їх до переліку комунальних підприємств, які претендують на отримання цільової державної підтримки.

Незважаючи на це, за результатами роботи Комісії та поданням Мінрегіону розпорядженнями Кабінету Міністрів України в грудні 2021 року між **93** комунальними підприємствами **66** територіальних громад **21** області розподілено **199,4 млн грн** субвенції, що становить 99,7 відс. бюджетних призначень, з них з недотриманням вимог пунктів 7, 9 Порядку та умов № 883 (за непред'явлення повного пакета визначених документів) скеровано Миколаївському, Львівському та Трускавецькому міським бюджетам загалом **29,7 млн грн** субвенції. Водночас коштів субвенції жодному комунальному підприємству Закарпатської, Запорізької та Полтавської областей не розподілено, а бюджету Царичанської територіальної громади Дніпропетровської області зайво виділено **0,15 млн гривень**.

2.3. Порядком та умовами № 883 не визначено засад відбору комунальними підприємствами (як лізингодержувачами) продавців комунальної техніки та ціни об'єктів фінансового лізингу. Водночас встановлення у Порядку та умовах № 883 норми щодо надання субвенції на здійснення **авансового** платежу за договором фінансового лізингу фактично призвело до виведення операцій із придбання комунальними підприємствами комунальної техніки за рахунок публічних фінансів зі сфери регулювання Законом України «Про публічні закупівлі». Це свідчить про **непрозорий механізм визначення лізингодержувачами продавців і ціни об'єктів фінансового лізингу**.

2.4. Управлінської звітності про напрями і результативні показники використання у 2022 році залишку коштів субвенції Мінрегіоном не запроваджено.

3. Управління коштами субвенції у 2021 році і залишками цих коштів у 2022 році не забезпечило повного їх використання.

3.1. У 2021 році взагалі не використовувалися кошти субвенції **56** комунальними підприємствами 55 територіальних громад 11 областей (Вінницька, Дніпропетровська, Житомирська, Київська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська), яким було розподілено **166,7 млн грн** таких коштів.

У 2022 році не використовувались залишки коштів субвенції на суму **30,6 млн грн**, які зберігалися станом на 01.01.2022 на рахунках місцевих бюджетів Київської, Харківської та Херсонської областей.

3.2. Контрольними заходами на 21 об'єкті в 9 областях встановлено численні факти невикористання коштів субвенції і залишків таких коштів протягом тривалого часу (від семи до шістнадцяти місяців) на загальну суму **41,6 млн грн**, з яких у подальшому повернено до державного бюджету

12,1 млн гривень. Зокрема, внаслідок неухвалення належних управлінських рішень до бюджету в кінці 2022 року повернено Корсунь-Шевченківською міською радою – 4,1 млн грн, Львівською – 2,0 млн грн; Трускавецькою – 2,7 млн грн; Хмельницькою – 2,5 млн грн; Чернігівською – 0,7 млн гривень.

Розпорядниками коштів субвенції за місцевими бюджетами це пояснено насамперед надходженням коштів субвенції у грудні 2021 року. Однак це не може слугувати поясненням того, що окремі розпорядники, перебуваючи на неокупованих територіях, до грудня 2022 року так і не спромоглися визначити напрями використання коштів субвенції, зокрема, рішеннями рад, за необхідності, перерозподілити такі залишки на потреби територіальної оборони, забезпечення безпеки та місць проживання внутрішньо переміщених осіб.

3.3. Звітування розпорядників коштів субвенції за місцевими бюджетами відбувалося не щомісячно і не всіма територіальними громадами, що є недотриманням вимог пункту 18 Порядку та умов № 883.

3.4. Оцінка ефективності бюджетної програми за КПКВК 2761490, проведена Мінрегіоном за 2021 рік, **не відображає фактичного стану справ**, зокрема кількості запланованої та придбаної комунальної техніки та обладнання, причин невиконання запланованих результативних показників. Встановлено неналежну організацію Мінрегіоном внутрішнього контролю в частині управління коштами субвенції.

4. Встановлено непоодинокі випадки обопільного невиконання сторонами договорів фінансового лізингу та купівлі-продажу взятих фінансово-господарських зобов'язань, що переважно пояснено дією правового режиму воєнного стану в Україні.

4.1. Так, при оплаті у січні 2022 року авансового платежу за договором фінансового лізингу АТ «Укресімбанк» у повному обсязі (**1,98 млн грн**), КП «МКГ» протягом наступних чотирнадцяти місяців **не поставлено комунальної техніки та лише частково (0,56 млн грн)** у лютому 2023 року **повернено сплачений авансовий платіж**. Тільки за результатами вжитих під час аудиту заходів АТ «Укресімбанк» у квітні 2023 року повернено решту коштів авансового платежу в сумі 1,1 млн грн, з яких 1,02 млн грн КП «МКГ» перерахувало до державного бюджету. Подібно ККП «БАТАКОМУНСЕРВІС» після перерахування (10.02.2022) АТ «Укресімбанк» авансового платежу, більше ніж через рік так і не одержало від постачальника комунальної техніки та від банку відшкодування авансового платежу у сумі **0,4 млн гривень**.

4.2. В окремих випадках придбана комунальна техніка та обладнання до неї тривалий час (від чотирьох до чотирнадцяти місяців) не використовуються за призначенням, що спричинило нерезультативне використання **3,0 млн грн**, витрачених на їх придбання, з яких за рахунок залишків коштів субвенції – 2,95 млн гривень.

Так, у зв'язку із постачанням техніки КП БРЕД 24.02.2022 без оформлення акта приймання-передання, що є недотриманням умов договору купівлі-продажу, право власності на лізингову техніку від продавця (ТОВ

«Торговий дім «АЛЬФАТТЕХ») до покупця (АТ «Укресімбанк») або лізингоодержувача (КП БРЕД) не перейшло, подальші лізингові платежі не здійснювались. У результаті поставлена комунальна техніка в господарській діяльності упродовж **1,2 року** лізингоодержувачем не використовується, що свідчить про **нерезультативне використання коштів субвенції на суму 0,7 млн гривень**.

4.3. Через незастосування курсової різниці при розірванні КП БРЕД договору купівлі-продажу комунальної техніки, тергромадою Хмельницької міської ради втрачено доходів на суму **0,8 млн гривень**.

4.4. Внаслідок оплати УПСЗН за рахунок залишків коштів субвенції не виконаних підрядними організаціями будівельних робіт з капітального ремонту приміщення соціального готелю, міській тергромаді **заподіяно матеріальної шкоди** (збитків) на суму **0,35 млн грн** (за результатами аудиту збитки відшкодовані). Також встановлено можливе невідображення у податковій звітності підрядника (ТОВ «ВІРА НОВА») доходів від виконання будівельних робіт на суму **1,1 млн грн**, що має ознаки кримінальних правопорушень, про це листом Рахункової палати від 12.06.2023 № 18-1269 поінформовано Бюро економічної безпеки України.

4.5. Чернігівською міською радою з порушенням вимог пункту 5 Порядку та умов № 883 залишок коштів субвенції на суму **15,9 млн грн** спрямовано як внесок до статутного капіталу комунального підприємства.

4.6. За наявності невідповідності тендерних пропозицій учасників умовам технічної специфікації та іншим вимогам до предмета закупівлі тендерної документації на загальну суму **6,1 млн грн**, замовниками такі пропозиції не відхилено, цих учасників визнано переможцями й укладено з ними договори закупівлі. За фактами вчинення адміністративних правопорушень, передбачених частиною третьою статті 164¹⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення (порушення законодавства про закупівлі), складено **два протоколи**. Постановами районних судів до адміністративної відповідальності притягнуто дві уповноважені особи (накладено адміністративні стягнення у вигляді штрафів на загальну суму 51,0 тис. грн).

4.7. Виявлено інших порушень бюджетного та податкового законодавства на загальну суму **8,9 млн гривень**. Так, УПСЗН використало 5,6 млн грн залишку коштів субвенції на капітальний ремонт приміщення соціального готелю, який є комунальною власністю і належить Уманській міській раді. При цьому соціальний готель розташований на земельній ділянці в селі Дмитрушки-2, яке не входить до складу Уманської міської ради, а цільове призначення земельної ділянки згідно з відомостями Державного земельного кадастру: 09.01 «Для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг». Окрім того, суб'єктом речового права, а саме права постійного користування земельною ділянкою, є Державне спеціалізоване господарське підприємство «Ліси України».

5. Завдяки сплаті за рахунок коштів субвенції авансових платежів на загальну суму **38,2 млн грн** та подальшій частковій сплаті лізингових платежів за рахунок коштів місцевих бюджетів, власних коштів комунальних підприємств, **13** комунальними підприємствами **придбано 43 од.** комунальної техніки загальною вартістю **149,2 млн грн** (з урахуванням процентної ставки і різних комісій): 1 мобільний комплекс зневоднення, 14 автомобілів спеціалізованих, 6 екскаваторів-навантажувачів, 1 бульдозер гусеничний, 2 навантажувачі, 3 автогрейдери, 1 автопідіймач, 3 розкидачі дорожніх сумішей, 12 одиниць обладнання до техніки.

Водночас, за інформацією 43 тергромад, у 30 з них протягом 2021 – 2022 років за наявності коштів субвенції та залишків цих коштів 41 комунальним підприємством жодної одиниці комунальної техніки не придбано.

Отже, соціально-економічний ефект від виділення субвенції для придбання комунальної техніки був мінімальним, що свідчить про невдачу спробу застосування Кабінетом Міністрів України у 2021 році механізму фінансового лізингу для забезпечення розвитку комунальної інфраструктури.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки, надіслати **Верховній Раді України** протягом 15 днів з дня затвердження цього Звіту.

2. Рішення Рахункової палати в порядку інформування надіслати **Комітетові Верховної Ради України з питань бюджету, Комітетові Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг**.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінетові Міністрів України**.

4. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати **Мінінфраструктури** (правонаступнику Мінрегіону) і рекомендувати здійснити моніторинг результатів використання у 2021 році коштів субвенції та у 2022 році – залишків коштів субвенції і за результатами надати Мінфіну уточнену оцінку ефективності виконання бюджетної програми за КПКВК 2761490.

5. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати **Балтській, Болградській, Верхньодніпровській, Городоцькій, Коломийській, Корсунь-Шевченківській, Львівській, Уманській, Трускавецькій, Чернігівській, Хмельницькій міським радам; виконавчим комітетам Білгород-Дністровської та Миколаївської міських рад; Новояричівській селищній раді; виконавчому комітету**

Царичанської селищної ради; комунальним підприємствам «МКГ», БРЕД, «Яричів», «Трускавецьсвітло», «Полігон Екологія»; комунальному комерційному підприємству «БАЛТАКОМУНСЕРВІС» з пропозиціями вжити заходів для усунення наслідків порушень і недоліків, установлених за результатами аудиту, та недопущення їх в подальшому, зокрема:

Балтській міській раді за результатами розірвання договору фінансового лізингу забезпечити повернення до державного бюджету авансового платежу, сплаченого банківській установі за рахунок коштів субвенції, із нарахуванням штрафних санкцій (пені);

Уманській міській раді урегулювати питання користування земельною ділянкою в с. Дмитрушки-2, на якій розташовано будівлю соціального готелю.

Заступник Голови
Рахункової палати

Андрій МАЙСНЕР